

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2005

Vyhlásené: 31.12.2005 Časová verzia predpisu účinná od: 01.07.2007 do: 31.12.2008

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

664

VYHLÁŠKA

Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky

z 22. decembra 2005,

ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 102 ods. 1 písm. a) až k) a n) zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) ustanovuje:

PRVÁ ČASŤ

ZÁKLADNÉ USTANOVENIE

PRVÁ HLAVA

PREDMET ÚPRAVY

§ 1

Predmet úpravy

Táto vyhláška ustanovuje podrobnosti o

- a) prijímaní, umiestňovaní, premiestňovaní, podmiennečnom prepustení a prepustení odsúdených,
- b) vnútornej diferenciácii,
- c) zaobchádzaní s odsúdenými,
- d) zabezpečovaní práv odsúdených,
- e) zaraďovaní odsúdených do práce,
- f) zabezpečení poriadku a bezpečnosti v ústavoch,
- g) disciplinárnych odmenách, disciplinárnych trestoch, rozsahu disciplinárnej právomoci, zhabaní vecí a disciplinárnom konaní,
- h) účasti orgánov a organizácií na výkone trestu,
- i) výkone trestu pri niektorých kategóriách odsúdených a o špecializovanom výkone trestu,
- j) podmienkach a výkone ochranného liečenia nariadeného súdom počas výkonu trestu,
- k) nakladaní s peňažnými prostriedkami odsúdeného,
- l) zrážkach a o rozdeľovaní dôchodkov odsúdených.

DRUHÁ HLAVA

PRIJÍMANIE, UMIESTŇOVANIE, PREMIESTŇOVANIE

Prijímanie

§ 2

(1) Odsúdený nastupuje do výkonu trestu v určenom ústave na výkon väzby priamo po predchádzajúcej väzbe sám na základe nariadenia výkonu trestu súdom, dodaním do výkonu trestu príslušníkom Policajného zboru, Vojenskej polície, Železničnej polície, colného orgánu alebo príslušníkom Zboru väzenskej a justičnej stráže.¹⁾

(2) Prijímanie odsúdených sa vykonáva nepretržite.

(3) Odsúdeného prijme aj iný ústav na výkon väzby ako ústav určený na nástup do výkonu trestu v nariadení výkonu trestu.

§ 3

Po prijatí odsúdeného do ústavu na výkon väzby ústav overí jeho totožnosť, aby bola vylúčená jeho zámena s inou osobou. Ak odsúdený dodaný do výkonu trestu podľa § 2 ods. 1 písm. c) nemá žiadny doklad, ktorým môže preukázať totožnosť, možno ho prijať, len ak jeho totožnosť písomne potvrdí orgán, ktorý ho dodal. Ak totožnosť odsúdeného nemožno overiť, ústav odsúdeného do výkonu trestu neprevezme.

§ 4

(1) Ak má odsúdený pri nástupe do výkonu trestu strelnú zbraň alebo strelivo, tieto sa odnímu a odovzdajú najbližšiemu útvaru Policajného zboru.

(2) Odsúdený si môže ponechať veci uvedené v § 23 zákona; ostatné veci vrátane peňažných prostriedkov, cenností a dokladov ústav prevezme do úschovy.

(3) Ak prevzatie niektorých vecí do úschovy vzhľadom na ich množstvo alebo charakter nie je možné alebo ak odsúdený o to požiada, ústav ich na náklady odsúdeného odošle osobe, ktorú určí.

(4) Odňatá vec sa odsúdenému vydá pri prepustení z výkonu trestu okrem vecí uvedených v odseku 1. O odňatí a vydaní vecí sa vyhotoví záznam, ktorý podpíše príslušník zboru a odsúdený.

(5) Osobnú prehliadku odsúdeného po nástupe do výkonu trestu vykoná osoba rovnakého pohlavia.

(6) O odsúdenom sa založí osobný spis.

§ 5

(1) Ak je odsúdený podozrivý z infekčného alebo parazitárneho ochorenia, ústav zabezpečí jeho izoláciu až do vykonania lekárskej prehliadky.

(2) Po nástupe na výkon trestu odsúdený sa oholí a ostrihá. Vlasý na zadnej časti temena hlavy nesmú siahať nižšie ako po golier košeľe, bočné partie vlasov môžu siahať do polovice ušnic. Odsúdený si môže ponechať fúzy do úrovne kútikov úst a nakrátko pristrihnutú bradu. Úprava vlasov, fúzov a brady sa neobmedzuje u odsúdeného, ktorého zvyšok trestu je kratší ako šesť mesiacov. Úprava vlasov sa neobmedzuje u odsúdenej ženy.

§ 6

(1) O nástupe odsúdeného do výkonu trestu ústav odošle hlásenie súdu, ktorý vo veci rozhodoval v prvom stupni, útvaru Policajného zboru príslušnému podľa miesta trvalého pobytu odsúdeného, Generálnemu riaditeľstvu Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „generálne riaditeľstvo“) a u odsúdených poberajúcich dôchodok podľa § 29 ods. 1 zákona príslušnému orgánu sociálneho poistenia podľa § 29 ods. 3 zákona.

(2) Pri nástupe cudzincov²⁾ a osôb bez štátnej príslušnosti do výkonu trestu sa postupuje podľa osobitného predpisu.³⁾

§ 7

Umiestňovanie

(1) Umiestnením odsúdeného sa rozumie určenie

- a) ústavu, v ktorom odsúdený vykonáva trest odňatia slobody (ďalej len „trest“),
- b) oddielu, kde je odsúdený ubytovaný; pri umiestnení do oddielu sa spravidla určí aj zaradenie odsúdeného do práce.

(2) Rozhodnutie o tom, do ktorého ústavu sa odsúdený umiestni, sa oznámi odsúdenému, aby mohol informovať blízke osoby podľa § 2 písm. d) zákona. Ak odsúdený nemá peňažné prostriedky na informovanie blízkej osoby o mieste, v ktorom vykonáva trest, požiada ústav o zabezpečenie vyzrozumia o svojom pobyte. Ústav na tieto účely poskytne zo svojho rozpočtu nenávratný peňažný príspevok alebo vyzrozumie iným spôsobom na náklady ústavu blízku osobu o mieste výkonu trestu odsúdeného.

(3) Odsúdený po umiestnení do určeného ústavu sa ubytuje v nástupnom oddieli alebo v nástupnej izbe.

(4) O umiestnení odsúdeného v ústave a o zmene umiestnenia v ústave rozhoduje riaditeľ ústavu na návrh umiestňovacej komisie (ďalej len „komisia“), ktorej predsedom je vedúci oddelenia výkonu trestu; o zaradení do práce a zmene zaradenia do práce rozhoduje riaditeľ ústavu spravidla na návrh komisie. Členmi komisie sú pedagóg, psychológ, lekár, sociálny pracovník, príslušník zboru z administratívneho oddelenia, úseku zamestnávania, výroby a odbytu, preventívno-bezpečnostnej služby, oddelenia ochrany a obrany a ďalší príslušníci zboru alebo zamestnanci zboru (ďalej len „príslušník zboru“) určení riaditeľom ústavu. O rozhodnutí vykoná určený príslušník zboru záznam v príslušnej dokumentácii.

(5) Komisia prerokuje do siedmich kalendárnych dní od prijatia odsúdeného do ústavu jeho ďalšie umiestnenie v ústave a zaradenie do práce; odsúdeného pritom umiestni do diferenciačnej skupiny „B“ v ústave s príslušným stupňom strázenia, ak sa ďalej neustanovuje inak.

(6) Pedagóg oddielu spracuje do troch mesiacov po umiestnení odsúdeného do ústavu program zaobchádzania s návrhom diferenciačnej skupiny, v ktorej bude odsúdený vykonávať trest. Program zaobchádzania spolu s návrhom diferenciačnej skupiny predkladá pedagóg komisii, ktorá prerokuje umiestnenie odsúdeného do oddielu s určenou diferenciačnou skupinou.

§ 8

Premiestňovanie

(1) Premiestnenie odsúdeného je jeho presun medzi jednotlivými ústavmi podľa § 10 zákona.

(2) O premiestnení odsúdeného do iného ústavu rozhoduje generálne riaditeľstvo okrem prípadu uvedeného v § 10 ods. 1 písm. a) zákona.

(3) O žiadosti odsúdeného o premiestnenie do ústavu s rovnakým stupňom stráženia rozhoduje riaditeľ ústavu, v ktorom odsúdený vykonáva trest. Ak riaditeľ ústavu žiadosť posúdi ako opodstatnenú, spracuje návrh na premiestnenie odsúdeného, ktorý odstúpi na rozhodnutie generálnemu riaditeľstvu; inak žiadosť zamietne.

(4) Ak žiadosť o premiestnenie bola zamietnutá, odsúdený môže opakovane požiadať riaditeľa ústavu o premiestnenie najskôr po uplynutí šiestich mesiacov od rozhodnutia o zamietnutí žiadosti; rovnako sa postupuje, ak generálne riaditeľstvo zamietlo návrh riaditeľa ústavu podľa odseku 3.

DRUHÁ ČASŤ ZAOBCHÁDZANIE

PRVÁ HLAVA VÝKON TRESTU V ÚSTAVOCH S MINIMÁLNYM STUPŇOM STRÁŽENIA, STREDNÝM STUPŇOM STRÁŽENIA A MAXIMÁLNYM STUPŇOM STRÁŽENIA

§ 9 Všeobecné ustanovenia

(1) Odsúdený vykonáva trest v diferenciačnej skupine „A“, „B“, „C“ alebo v špecializovanom oddieli; v špecializovanom oddieli, okrem oddielu doživotných trestov, sa diferenciačná skupina neurčuje.

(2) Odsúdený na doživotný trest sa zaraďuje do diferenciačných podskupín „D1“ a „D2“. Odsúdený mladistvý sa zaraďuje do diferenciačných skupín podľa § 71.

(3) Kde sa v tejto vyhláske hovorí o komunitnom systéme, rozumie sa tým organizovanie zaobchádzania na základe aktívnej účasti odsúdených, kolektívnych a skupinových foriem pôsobenia.

(4) Diferenciačná skupina sa určí na základe

- a) záverov a odporúčaní psychologického vyšetrenia v stredisku psychodiagnostickej a konzultačnej činnosti,
- b) poznatkov o správaní sa odsúdeného vo výkone trestu a výkone väzby,
- c) poznania sociálneho a kriminálneho narušenia,
- d) poznania postojov k programu zaobchádzania.

(5) Základom diferencovaného zaobchádzania je režim. Zaobchádzanie v rovnako označenej diferenciačnej skupine v ústavoch s rôznymi stupňami stráženia je rozdielne.

(6) Pri premiestňovaní odsúdeného medzi ústavmi s rovnakým stupňom stráženia sa diferenciačná skupina nemení.

Výkon trestu v ústave s minimálnym stupňom stráženia

§ 10

Odsúdený zaradený na výkon trestu do ústavu s minimálnym stupňom stráženia sa umiestni do uzavretého ústavu alebo do otvoreného oddelenia. Zaobchádzanie s odsúdenými v ústave s

minimálnym stupňom stráženia sa organizuje spravidla formou komunitného systému a samosprávy.

§ 11

(1) Kde sa v tejto vyhláške hovorí o otvorenom oddelení, rozumie sa tým diferenciačná skupina „A“ v ústave s minimálnym stupňom stráženia.

(2) Výkon trestu v otvorenom oddelení upravuje § 78.

§ 12

(1) V diferenciačnej skupine „B“ v ústave s minimálnym stupňom stráženia

- a) zaobchádzanie je zamerané najmä na osobnostné rezervy odsúdeného,
- b) vytvárajú sa podmienky na plnenie programu zaobchádzania,
- c) vytvára sa voľná ponuka vzdelávacích aktivít, osvetových aktivít a aktivít vo voľnom čase,
- d) odsúdeného možno zaradiť do práce na nestrážené pracovisko mimo ústav,
- e) odsúdený sa ubytuje v izbe.

(2) Do diferenciačnej skupiny „B“ možno zaradiť odsúdeného, ak

- a) aktívne spolupracuje pri spracovaní programu zaobchádzania a má kritický postoj k svojej trestnej činnosti,
- b) bol súdom preradený na ďalší výkon trestu z ústavu so stredným stupňom stráženia; taký odsúdený sa umiestni do oddielu s diferenciačnou skupinou „B“ priamo po pobyte v nástupnom oddieli,
- c) dlhodobo plní program zaobchádzania v diferenciačnej skupine „C“ a jeho zaradenie je potrebné na prehlbenie plnenia účelu výkonu trestu a plnenie programu zaobchádzania.

§ 13

(1) V diferenciačnej skupine „C“ v ústave s minimálnym stupňom stráženia

- a) zaobchádzanie je zamerané na zabezpečenie základných práv, dôsledné dodržiavanie povinností a zaradenie odsúdeného do práce na nestrážené pracovisko v ústave alebo strážené pracovisko mimo ústav,
- b) dôraz sa kladie na režim, osvojovanie si pracovných návykov a zručností a zmenu hodnotovej orientácie a postojov,
- c) o účasti na vzdelávacích, osvetových aktivitách a aktivitách vo voľnom čase rozhoduje pedagóg podľa plnenia programu zaobchádzania,
- d) odsúdeného možno ubytovať v cele alebo v izbe.

(2) Do diferenciačnej skupiny „C“ sa zaradí odsúdený, ak

- a) neplní program zaobchádzania a odmieta jeho plnenie,
- b) opakovane sa počas výkonu väzby alebo výkonu trestu dopustil disciplinárneho previnenia alebo priestupku.

Výkon trestu v ústave so stredným stupňom stráženia**§ 14**

Odsúdený zaradený na výkon trestu do ústavu so stredným stupňom stráženia sa umiestni do uzavretého ústavu. Zaobchádzanie s odsúdeným sa spravidla organizuje formou režimu a zaraďovania do práce; v odôvodnených prípadoch možno uplatňovať aj formu komunitného systému a samosprávy.

§ 15

(1) V diferenciačnej skupine „A“ v ústave so stredným stupňom stráženia

- a) zaobchádzanie je zamerané na zmiernenie negatívneho vplyvu výkonu trestu na osobnosť odsúdeného,
- b) vytvárajú sa podmienky na plnenie programu zaobchádzania,
- c) vytvára sa voľná ponuka vzdelávacích aktivít, osvetových aktivít a aktivít vo voľnom čase,
- d) odsúdený sa zaraďuje na nestrážené pracovisko mimo ústav,
- e) odsúdený sa ubytuje v izbe.

(2) Do diferenciačnej skupiny „A“ možno zaradiť odsúdeného

- a) po pobyte v nástupnom oddieli na základe odporúčania strediska psychodiagnostickej a konzultačnej činnosti, ak spĺňa aj trestnoprávne a bezpečnostné kritériá a ak tomu nebránia iné vážne dôvody,
- b) na základe návrhu pedagóga podľa § 7 ods. 6 alebo na základe prehodnotenia plnenia programu zaobchádzania podľa § 25 ods. 1.

(3) Odsúdenému umiestnenému do diferenciačnej skupiny „A“ v ústave so stredným stupňom stráženia sa môžu zmierniť obmedzenia výkonu trestu takto:

- a) odsúdený je zaradený do práce spravidla na nestráženom pracovisku mimo ústavu,
- b) na vymedzenom voľnom priestranstve ústavu môže vykonávať záujmovú a športovú činnosť a možno mu povoliť voľný pohyb mimo ubytovne,
- c) odsúdení sa v celách, izbách alebo ubytovniach počas dňa neuzamykajú; ak je oddiel odsúdených s diferenciačnou skupinou „A“ oddelený od ubytovacích priestorov ostatných diferenciačných skupín, odsúdení môžu vo voľnom čase používať vlastný odev a obuv,
- d) odsúdenému možno udeliť na návštevu kultúrnych, osvetových alebo športových aktivít opustenie ústavu,
- e) odsúdený môže prijať návštevu raz za dva týždne, počas ktorej môže mať vlastný odev; návšteva sa koná vo vymedzenom, spravidla voľnom priestranstve a jej trvanie je obmedzené iba časom vymedzeným v povolení na návštevu,
- f) odsúdenému možno povoliť, aby navštívil blízke osoby mimo ústavu najviac na 24 hodín spravidla raz za dva mesiace; počas mimoriadneho voľna na opustenie ústavu odsúdený sa môže pohybovať iba na určenom mieste,
- g) odsúdenému sa umožní volať prostredníctvom telefónneho automatu bez obmedzenia.

(4) Do diferenciačnej skupiny „A“ v ústave so stredným stupňom stráženia možno umiestniť odsúdeného, ktorý spĺňa podmienky uvedené v odseku 2 až po vykonaní

- a) polovice trestu vykonanej v ústave so stredným stupňom strázenia, ak mu bol uložený trest za trestné činy uvedené v osobitnom predpise,⁴⁾
- b) tretiny trestu vykonanej v ústave so stredným stupňom strázenia, ak mu bol uložený trest v trvaní viac ako päť rokov.

(5) Odsúdenému umiestnenému do diferenciačnej skupiny „A“ v ústave so stredným stupňom strázenia sa môžu zmierniť obmedzenia výkonu trestu podľa odseku 3 písm. d) a f),

- a) ak bol odsúdený za prečin, najskôr po vykonaní jednej tretiny trestu,
- b) ak bol odsúdený za zločin, najskôr po vykonaní polovice trestu.

§ 16

(1) V diferenciačnej skupine „B“ v ústave so stredným stupňom strázenia

- a) zaobchádzanie je zamerané najmä na osobnostné rezervy odsúdeného,
- b) vytvárajú sa podmienky na plnenie programu zaobchádzania,
- c) vytvára sa voľná ponuka vzdelávacích aktivít, osvetových aktivít a aktivít vo voľnom čase,
- d) odsúdeného možno zaradiť do práce na strážené pracovisko alebo aj na nestrážené pracovisko mimo ústav,
- e) odsúdeného možno ubytovať v cele alebo v izbe.

(2) Do diferenciačnej skupiny „B“ možno zaradiť odsúdeného, ak

- a) aktívne spolupracuje na plnení programu zaobchádzania a má kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti,
- b) bol súdom preradený do ďalšieho výkonu trestu z ústavu s maximálnym stupňom strázenia,
- c) dlhodobo plní program zaobchádzania v diferenciačnej skupine „C“.

(3) Odsúdeného, ktorému bol súdom zmenený spôsob výkonu trestu a bol preradený na výkon trestu z ústavu s minimálnym stupňom strázenia, možno umiestniť do diferenciačnej skupiny „B“, ak spĺňa kritériá uvedené v odseku 2 písm. a) alebo c), najskôr po uplynutí jedného roka od jeho preradenia.

§ 17

(1) V diferenciačnej skupine „C“ v ústave so stredným stupňom strázenia sa

- a) dôraz kladie na dodržiavanie ústavného poriadku,
- b) odsúdený zaraďuje do práce na strážené alebo nestrážené pracovisko v ústave,
- c) odsúdený spravidla nezúčastňuje na aktivitách organizovaných pre celý ústav,
- d) odsúdený spravidla ubytuje v cele.

(2) Do diferenciačnej skupiny „C“ sa zaradí odsúdený, ak

- a) neplní program zaobchádzania a odmieta jeho plnenie,
- b) opakovane sa počas výkonu väzby alebo výkonu trestu dopúšťa disciplinárnych previnení alebo priestupkov,
- c) bol na návrh riaditeľa ústavu súdom preradený z ústavu s minimálnym stupňom strázenia,
- d) bol zaradený do špecializovaného oddielu, avšak dôvody na takéto zaradenie pominuli a odsúdený spĺňa kritériá uvedené v písmenách a) až c).

Výkon trestu v ústave s maximálnym stupňom stráženia**§ 18**

Odsúdený zaradený na výkon trestu v ústave s maximálnym stupňom stráženia sa umiestni do uzavretého ústavu. Zaobchádzanie s odsúdeným v ústave s maximálnym stupňom stráženia sa organizuje formou dodržiavania ústavného poriadku a zaraďovania do práce; v odôvodnených prípadoch možno uplatňovať aj formu komunitného systému.

§ 19

(1) V diferenciačnej skupine „A“ v ústave s maximálnym stupňom stráženia

- a) zaobchádzanie je zamerané na zmiernenie negatívneho vplyvu dlhodobého pobytu vo výkone trestu na osobnosť odsúdeného,
- b) dôraz sa kladie na rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností odsúdeného,
- c) vytvárajú sa podmienky na plnenie programu zaobchádzania,
- d) vytvára sa voľná ponuka vzdelávacích aktivít a aktivít vo voľnom čase,
- e) odsúdeného možno zaradiť do práce na pracovisko len v ústave,
- f) odsúdený sa ubytuje v cele.

(2) Odsúdenému umiestnenému do diferenciačnej skupiny „A“ v ústave s maximálnym stupňom stráženia možno zmierniť obmedzenia výkonu trestu tým, že

- a) cela sa počas dňa spravidla neuzamyká,
- b) návšteva sa vykonáva priamym kontaktom a jej trvanie je obmedzené iba časom vymedzeným v povolení na návštevu,
- c) odsúdený môže byť zaradený do práce na nestrážené pracovisko v ústave.

(3) Do diferenciačnej skupiny „A“ v ústave s maximálnym stupňom stráženia, ak tomu nebráni záver a odporúčanie psychologického vyšetrenia, odsúdeného možno zaradiť najskôr po vykonaní tretiny trestu, a ak plní program zaobchádzania a má kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti.

§ 20

(1) V diferenciačnej skupine „B“ v ústave s maximálnym stupňom stráženia

- a) zaobchádzanie je zamerané na zmiernenie negatívneho vplyvu dlhodobého pobytu vo výkone trestu na osobnosť odsúdeného,
- b) dôraz sa kladie na osobnostné vlastnosti odsúdeného,
- c) vytvárajú sa podmienky na plnenie programu zaobchádzania,
- d) odsúdený sa zaradí do práce na strážené pracovisko v ústave,
- e) vytvára sa voľná ponuka vzdelávacích aktivít, osvetových aktivít a aktivít vo voľnom čase,
- f) odsúdený sa ubytuje v cele.

(2) Do diferenciačnej skupiny „B“ možno zaradiť odsúdeného, ak

- a) plní program zaobchádzania,
- b) prejavuje kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti.

(3) Odsúdeného za obzvlášť závažnú trestnú činnosť, ktorú vykonal ako člen organizovanej, zločineckej alebo teroristickej skupiny, možno umiestniť do diferenciačnej skupiny „B“ najskôr po vykonaní tretiny uloženého trestu, ak tomu nebráni záver a odporúčanie psychologického vyšetrenia.

(4) Odsúdeného, ktorý bol súdom preradený na výkon trestu z ústavu so stredným stupňom stráženia, možno do diferenciačnej skupiny „B“ umiestniť, ak spĺňa kritériá uvedené v odseku 2, najskôr však po uplynutí jedného roka od jeho preradenia.

§ 21

(1) V diferenciačnej skupine „C“ v ústave s maximálnym stupňom stráženia

- a) dôraz sa kladie najmä na režim a dôsledné plnenie bezpečnostných opatrení,
- b) odsúdený sa nezaraďuje do aktivít organizovaných pre celý ústav,
- c) odsúdený je uzamykaný v cele a mimo cely sa pohybuje zásadne pod dozorom príslušníka zboru,
- d) odsúdeného možno zaradiť do práce na strážené pracovisko v ústave,
- e) odsúdený sa ubytuje v cele.

(2) Do diferenciačnej skupiny „C“ sa zaradi odsúdený, ak

- a) bol odsúdený za obzvlášť závažnú trestnú činnosť, ktorú vykonal ako člen organizovanej, zločineckej alebo teroristickej skupiny alebo ktorému bol uložený trest v trvaní viac ako 15 rokov,
- b) neplní program zaobchádzania a odmieta jeho plnenie,
- c) opakovane sa dopustí počas výkonu väzby alebo výkonu trestu závažných disciplinárnych previnení alebo priestupkov,
- d) bol súdom preradený z ústavu so stredným stupňom stráženia.

(3) Pre odsúdených uvedených v odseku 2 písm. a) sa nástupná cela zriadi priamo v oddieli.

DRUHÁ HLAVA PROGRAM ZAOBCHÁDZANIA

Program zaobchádzania

§ 22

(1) Pedagóg oddielu, do ktorého je odsúdený umiestnený po pobyte v nástupnom oddieli, vypracuje program zaobchádzania a poskytne odsúdenému ponuku aktivít, ktoré sa v ústave organizujú. Odsúdený môže pri zostavovaní programu zaobchádzania spolupracovať tak, že sám navrhne aktivity, o ktoré má záujem. Ak odsúdený prejaví záujem o vzdelávacie aktivity alebo aktivity vo voľnom čase, ktoré ústav v programe zaobchádzania neponúka, možno ich s ohľadom na podmienky v ústave zahrnúť do programu zaobchádzania.

(2) Program zaobchádzania sa vypracuje do troch mesiacov od umiestnenia odsúdeného do oddielu; pedagóg uvedený v odseku 1 pritom spolupracuje najmä so psychológom a sociálnym pracovníkom. Ak súčasťou programu zaobchádzania je návrh na zmenu diferenciačnej skupiny, komisia navrhne riaditeľovi ústavu umiestniť odsúdeného do oddielu príslušnej diferenciačnej skupiny.

(3) Pri vypracúvaní programu zaobchádzania sa prihliada na

- a) závery a odporúčania psychologického vyšetrenia v stredisku psychodiagnostickej a konzultačnej činnosti,
- b) poznatky získané počas výkonu väzby,
- c) dĺžku trestu,
- d) správanie odsúdeného,
- e) možnosti sociálnej rehabilitácie, zaradenia do práce, zapojenia do individuálnych a skupinových foriem zaobchádzania, záujmy, vzdelávanie, využívanie voľného času a ďalšie poznatky o odsúdenom.

(4) Program zaobchádzania obsahuje

- a) vzdelávanie
- b) aktivity vo voľnom čase,
- c) zaraďovanie do práce,
- d) vzťahy s vonkajším prostredím,
- e) iné metódy a postupy zaobchádzania.

§ 23

(1) Vzdelávanie tvorí súhrn výchovných, vzdelávacích a osvetových aktivít zameraných na získanie vedomostí, zručností a návykov, rozvoj poznávacích, praktických a tvorivých schopností s cieľom zlepšiť sociálne postavenie odsúdeného.

(2) Aktivity vo voľnom čase tvoria súhrn činností, ktoré umožňujú uspokojovať potreby a záujmy odsúdeného s cieľom vytvárať a posilňovať spoločensky akceptovateľnú hodnotovú orientáciu, vôľové vlastnosti, vzťah k okoliu a vedú odsúdeného k sebarealizácii a zmysluplnému tráveniu voľného času.

(3) Zaraďovanie do práce tvorí súhrn aktivít v súlade s § 42 až 49 zákona.

(4) Vzťahy s vonkajším prostredím tvoria súhrn prostriedkov a metód sociálnej práce zameraných na vytvorenie, udržanie a posilnenie sociálnych kontaktov mimo ústavu a vyhľadávanie kontaktov s inštitúciami na účel pomoci odsúdenému po prepustení z výkonu trestu.

(5) Iné metódy a prostriedky zaobchádzania tvoria súhrn špeciálnopedagogických, psychologických, liečebných a rehabilitačných aktivít, ktoré môže uplatňovať len príslušník zboru, zamestnanec zboru alebo iný odborník s príslušnou odbornou kvalifikáciou.

§ 24

(1) Odsúdenému so zvyškom trestu kratším ako deväť mesiacov sa určia krátkodobé ciele zaobchádzania zamerané na jeho prípravu na život po prepustení z výkonu trestu. Pre ostatných odsúdených sa určí základný program zaobchádzania, rozšírený program zaobchádzania alebo program zaobchádzania vo výkone trestu v špecializovaných oddieloch.

(2) V oddieli s diferenciačnými skupinami „A“ a „B“ sa odsúdenému určí rozšírený program zaobchádzania, pričom

- a) odsúdený sa zúčastňuje na organizácii a činnosti oddielu, ak táto vyhláška neustanovuje inak,

- b) zaobchádzanie je zamerané najmä na posilňovanie osobnostných vlastností, nácvik sociálnych zručností a stratégií zameraných na primerané zvládanie a odbúravanie stresu pri náročných životných situáciách, zvyšovanie morálneho a právneho vedomia, akceptovanie spoločenských noriem a spoločensky prijateľnú hodnotovú orientáciu, podporovanie seberealizácie, vytváranie zdravého sebavedomia a pracovných návykov a zručností,
- c) odsúdený má možnosť rozvíjať a rozširovať okruh svojich záujmov, zúčastňovať sa na osvetových, kultúrnych, náboženských, vzdelávacích a športových aktivitách.

(3) V oddieli s diferenciačnou skupinou „C“ sa odsúdenému určí základný program zaobchádzania, pričom

- a) odsúdený sa nezúčastňuje na organizácii činnosti oddielu,
- b) zaobchádzanie je zamerané najmä na dodržiavanie režimu, vytváranie pracovných návykov a zručností,
- c) ponuka aktivít vo voľnom čase je obmedzená a o účasti odsúdeného na nich rozhoduje pedagóg.

(4) Odsúdený oboznámenie sa s určeným programom zaobchádzania potvrdí svojim podpisom.

§ 25

Plnenie programu zaobchádzania

(1) Plnenie programu zaobchádzania hodnotí pedagóg; prehodnotenie plnenia programu zaobchádzania sa vykoná do šiestich mesiacov od jeho určenia alebo posledného hodnotenia odsúdeného.

(2) Hodnotenie plnenia programu zaobchádzania vypracuje pedagóg pri

- a) preradení odsúdeného do ústavu s iným stupňom strázenia,
- b) zmene diferenciačnej skupiny,
- c) prvom udelení mimoriadneho voľna na opustenie ústavu,
- d) umiestnení do špecializovaného oddielu,
- e) umiestnení do diferenciačnej skupiny, ak bol odsúdený zaradený do špecializovaného oddielu a dôvody na také zaradenie pominuli.

(3) Hodnotenie plnenia programu zaobchádzania sa vypracuje tiež pri premiestnení odsúdeného do iného ústavu v rámci toho istého stupňa strázenia podľa § 10 ods. 3 písm. b) a c) zákona alebo na psychiatrické oddelenie nemocnice pre obvinených a odsúdených, ak premiestnenie bolo plánované najmenej päť dní pred jeho uskutočnením.

(4) Zmenu programu zaobchádzania, najmä pri krízových stavoch odsúdeného, výrazných zmenách správania, odporúčaní na jeho zaradenie do inej diferenciačnej skupiny, do iného oddielu tej istej diferenciačnej skupiny alebo iného ústavu, prerokuje pedagóg so psychológom, sociálnym pracovníkom alebo s lekárom v ústave.

(5) U odsúdeného s dĺžkou trestu nad päť rokov sa po vykonaní troch rokov trestu vypracúva hodnotenie plnenia programu zaobchádzania raz za 12 mesiacov.

(6) Pred prepustením odsúdeného z výkonu trestu pedagóg vyhodnotí priebeh plnenia programu zaobchádzania; ak je zabezpečená postpenitenciárna starostlivosť, odporučí ďalšie resocializačné aktivity a v určených prípadoch aj liečebné aktivity.

(7) Za koordináciu a hodnotenie plnenia programu zaobchádzania zodpovedá pedagóg oddielu, v ktorom je odsúdený umiestnený.

§ 26

Sociálna práca

(1) Pri zaobchádzaní s odsúdeným sa uplatňujú aj metódy sociálnej práce.

(2) Cieľom sociálnej práce pri zaobchádzaní s odsúdeným je zmiernenie sociálnych problémov alebo odstránenie možných príčin ich vzniku a príprava odsúdeného na prepustenie z výkonu trestu. Sociálnu prácu vykonáva sociálny pracovník v súčinnosti najmä s príslušníkmi zboru; pritom využíva možnosti spolupráce s orgánmi a organizáciami, ktoré sa môžu podieľať na riešení sociálnych problémov odsúdeného.

(3) Pri riešení sociálneho problému poskytuje sociálny pracovník odsúdenému sociálnu pomoc spravidla formou poradenskej činnosti, metód a postupov sociálnej práce, najmä nácviku sociálnych zručností zameraných na podporu prosociálneho správania, zmenu postojov a konania odsúdeného.

§ 27

Poradný zbor

(1) Poradný zbor zriadený podľa § 17 zákona je poradný orgán riaditeľa ústavu, ktorý prerokúva otázky súvisiace s výkonom trestu a odporúča uplatňovanie nových poznatkov, foriem a metód zaobchádzania s odsúdenými, o čom sa vyhotoví záznam.

(2) Poradný zbor sa zaoberá koncepčnými, metodickými a aktuálnymi otázkami väzenskej teórie a praxe; poznatky a odporúčania predkladá riaditeľovi ústavu a generálnemu riaditeľovi na jeho žiadosť.

TRETIA HLAVA

ZABEZPEČENIE PRÁV

§ 28

Ubytovanie

Odsúdeným v diferenciačných skupinách „A“ a „B“ sa povolí primeraná individuálna estetická úprava ubytovacích priestorov. O spôsobe úpravy cely, izby, lôžka a priestorov na uloženie osobných vecí odsúdeného rozhoduje riaditeľ ústavu alebo ním určený príslušník zboru.

§ 29

Stravovanie

(1) Strava sa pripravuje podľa schválených jedálnych lístkov, receptúr jedál v spoločnom stravovaní, peňažných limitov na prípravu stravy a počtov stravníkov v rozsahu priznaných stravných dávok spravidla vo väzenskej kuchyni a podáva sa podľa časového rozvrhu dňa v jedálňach, celách alebo izbách. Ak z prevádzkových dôvodov alebo dôvodu zaradenia odsúdeného do práce nemožno dodržať časový odstup medzi vydávaním hlavných jedál podľa § 19 zákona, ústav zabezpečí výdaj desiatej alebo olovrantu.

(2) Stravnou dávkou sa rozumie určené množstvo stravy, ktoré sa odsúdenému poskytuje na základe odporúčaných výživových dávok podľa veku, zdravotného stavu, zaradenia do práce a osobitostí vyplývajúcich z požiadaviek kultúrnych a náboženských tradícií.

(3) Zloženie a nutričnú hodnotu stravy pri špeciálnych diétach, štandardizovaných diétnych postupoch a neštandardných požiadavkách na poskytnutie stravy podľa kultúrnych a náboženských tradícií určí spravidla diétna sestra. Peňažné limity na prípravu stravy vyjadrujú

priemernú hodnotu potravín obsiahnutých v stravných dávkach, zodpovedajú priemernej úrovni cien potravín a sú podkladom na výpočet peňažnej náležitosti stravovania vo väzenskej kuchyni.

(4) O priznaní, druhu a zrušení liečebnej výživy rozhoduje lekár.

(5) Odsúdení v otvorenom oddelení, diferenciačnej skupine „A“, vo výstupných oddieloch a oddieli špecializovaného zaobchádzania si môžu zo surovín kúpených v predajni v ústave pripraviť tepelnou úpravou jednoduché jedlo; ak to podmienky v ústave umožňujú, riaditeľ ústavu povolí pripraviť si také jedlo aj ostatným odsúdeným.

(6) Hygienickú neškodnosť, kvalitu stravy a hygienické podmienky jej prípravy a výdaja okrem prípravy podľa odseku 5 kontroluje lekár alebo iný zdravotnícky pracovník.

§ 30

Odievanie

(1) Odsúdenému sa poskytuje ústavný odev, obuv a iné súčasti výstroja v súlade s § 20 zákona, o ktoré sa riadne stará.

(2) Pracovný odev odsúdeného je označený viditeľným spôsobom bielym pásom; to neplatí pre odsúdeného v otvorenom oddieli.

(3) Ak bolo odsúdenému podľa § 20 zákona povolené používať vlastný odev a obuv, udržiava ich na vlastné náklady.

(4) Ak odsúdený o to požiada, ústav zabezpečí vypranie vlastného odevu a bielizne na náklady odsúdeného.

(5) Obmena ústavnej osobnej bielizne sa vykonáva najmenej raz za sedem dní, ústavnej postelnej bielizne raz za 14 dní; ostatné súčasti výstroja sa obmieňajú podľa potreby.

§ 31

Spánok a osobné voľno

(1) Počas nočného pokoja sa odsúdený zdržiava na svojom lôžku a nevykonáva žiadne činnosti, ktoré by mohli rušiť ostatných odsúdených, najmä nezapína osvetlenie cely alebo izby, nehrá kartové ani iné hry, nepoužíva hlasito rádioprijímač a nesleduje televízne vysielanie.

(2) Počas osobného voľna vymedzeného v časovom rozvrhu dňa v trvaní najmenej jednej hodiny môže odsúdený vykonávať činnosti, ktoré nie sú v rozpore so zákonom, touto vyhláškou, ústavným poriadkom a účelom výkonu trestu. Odsúdený môže využívať knižnicu ústavu, priestory určené na kultúrne, športové a záujmové činnosti, venovať sa sebazvedelávaniu, uspokojovaniu duchovných potrieb alebo odpočívať.

§ 32

Osobná hygiena

(1) Ústav je povinný vytvoriť podmienky na udržiavanie osobnej hygieny odsúdených, najmä aby sa mohli denne umývať a pravidelne holiť.

(2) Ak z prevádzkových alebo iných dôvodov nemožno odsúdenému dočasne zabezpečiť sprchovanie, ústav zabezpečí, aby sa mohol umývať teplou vodou; ustanovenie § 22 ods. 2 zákona tým nie je dotknuté.

(3) Odsúdený je podľa potreby bezplatne strihaný, vlasy a fúzy si odsúdený musí udržiavať čisté.

(4) Ak odsúdený nemá peňažné prostriedky na nákup ďalších potrieb osobnej hygieny, môže požiadať ústav o ich bezplatné poskytnutie.

§ 33

Veci osobnej potreby

(1) Na uloženie vecí osobnej potreby sa každému odsúdenému poskytne uzamykateľná skrinka. Odsúdený kedykoľvek umožní príslušníkovi zboru nahliadnuť do svojich osobných vecí. Náhradné kľúče od skrinky sú uložené v kancelárii pedagóga príslušného oddielu tak, aby bolo vylúčené ich zneužitie.

(2) Ak odsúdený používa ponorný varič, rýchlvarnú kanvicu alebo iný elektrický spotrebič podľa § 23 zákona, náklady na spotrebu elektrickej energie hradí podľa § 45 ods. 2.

§ 34

Návštevy

(1) Návšteva sa koná v určených dňoch a v dennom čase za podmienok ustanovených v § 24 zákona a v ústavnom poriadku.

(2) Pred začiatkom a po skončení návštevy sa vykoná osobná prehliadka odsúdeného osobou rovnakého pohlavia.

(3) Za priebeh návštev zodpovedá určený príslušník zboru. Pred návštevou v súlade s § 24 zákona poučí odsúdeného a návštevníkov o pravidlách správania pri návšteve, odpovedá na ich prípadné otázky; návštevu predčasne preruší alebo ukončí, ak nastanú dôvody podľa § 24 ods. 6 zákona.

(4) Návšteva poverených zástupcov štátnych orgánov, orgánov územnej samosprávy, právnických osôb, fyzických osôb, záujmových združení občanov, cirkví, náboženských spoločností, nadácií a charitatívnych organizácií vykonaná v súvislosti s plnením programu zaobchádzania sa nepovažuje za návštevu podľa § 24 ods. 1 zákona.

(5) Návšteva počas výkonu disciplinárneho trestu celodenného umiestnenia do uzavretého oddielu a disciplinárneho trestu umiestnenia do samoväzby sa vykoná, len ak povolenie na vykonanie návštevy už bolo odoslané a okolnosti už neumožňujú návštevu odvolať; taká návšteva sa vždy vykoná bez priameho kontaktu.

(6) Pre návštevníkov je zriadená čakáreň a kútik pre matky s deťmi. V čakárni je k dispozícii zákon, táto vyhláška a ústavný poriadok.

(7) Dieťa sa môže zúčastniť návštevy iba v sprievode plnoletej osoby.

(8) Vykonanie návštevy, jej prerušenie alebo predčasné ukončenie podľa § 24 ods. 6 zákona sa eviduje.

§ 35

Korešpondencia

(1) Pre odsúdených sa umiestňujú na prístupných miestach uzamykateľné schránky určené na odosielanie korešpondencie. Schránky sa vyberajú a korešpondencia sa odosiela v pracovných dňoch. Korešpondencia musí mať úplnú adresu a nalepenú poštovú známku; inak sa vráti odsúdenému.

(2) Došlá korešpondencia sa po nahliadnutí bez zbytočného odkladu odovzdá odsúdenému okrem korešpondencie,

- a) ktorá obsahuje nedovolenú informáciu alebo vec,
- b) v inom ako štátnom jazyku.

(3) Ak je potrebné zistiť obsah korešpondencie napísanej v inom ako štátnom jazyku, zabezpečí sa jej preklad tlmočníkom. Na účely vyhotovenia prekladu korešpondenciu nemožno zadržať dlhšie ako na tri pracovné dni; ak vyhotovenie prekladu trvá dlhšie, zabezpečí sa fotokópia písomnej správy a originál sa bez zbytočného odkladu odovzdá odsúdenému alebo zašle adresátovi.

(4) V evidenčnej karte korešpondencie odsúdeného sa eviduje korešpondencia uvedená v § 25 ods. 3, § 36 ods. 1, § 96 a 97 zákona; ostatná korešpondencia sa eviduje, len ak je odosielaná a doručená ako doporučená zásielka.

(5) Odsúdený si môže ponechať pri sebe došlú korešpondenciu v množstve zodpovedajúcom možnostiam jej uloženia v skrinke. Ak množstvo korešpondencie, ktorú má odsúdený pri sebe, prevyšuje možnosti jej uloženia v skrinke, odsúdený korešpondenciu na vlastné náklady odošle na ním určenú adresu, zničí ju, alebo ak o to požiada, ústav zabezpečí uloženie korešpondencie do jeho osobných vecí.

§ 36

Prijímanie balíkov

(1) Balík kontroluje určený príslušník zboru za prítomnosti odsúdeného, ktorému bol balík zaslaný.

(2) Balíky podľa odseku 1 sa zapisujú do knihy balíkov, v ktorej odsúdený potvrdí ich prevzatie vrátane neporušenosti obalu. V knihe sa uvedie hmotnosť balíka a prípadne aj rozhodnutie o vrátení vecí uvedených v § 26 ods. 2 zákona, ak ich balík obsahuje; údaje odsúdený potvrdí podpisom. Zoznam vecí uvedených v § 26 ods. 2 zákona sa uvedie v knihe a veci sa vrátia odosielateľovi na náklady odsúdeného alebo odovzdajú pri návšteve.

§ 37

Používanie telefónu

(1) Pre odsúdených sa umiestňuje na určenom mieste v ústave telefónny automat.

(2) Odsúdený na predpísanom tlačive požiada určeného príslušníka zboru, aby mohol použiť telefón.

(3) O každom použití telefónu odsúdeným sa vedie záznam obsahujúci telefónne číslo, dátum, čas a dĺžku volania.

§ 38

Prijímanie peňažných prostriedkov, nakladanie s nimi a iné finančné operácie

(1) Odsúdenému sa počas výkonu trestu účtujú v účtovnej evidencii na účte cudzích prostriedkov ústavu na jeho konte podľa § 28 zákona tieto peňažné prostriedky

- a) v slovenskej mene, ktoré sa odsúdenému odňali pri nástupe na výkon trestu, pri návrate z voľna na opustenie ústavu alebo pri návrate z prerušenia výkonu trestu,

- b) v slovenskej mene, ktoré boli odsúdenému zaslané poukazom poštového platobného styku fyzickou osobou alebo právnickou osobou; za oprávnenú osobu na tento účel sa po vyplatení a prevzatí od poštového podniku podľa § 28 ods. 1 zákona považuje ústav,
- c) v slovenskej mene, ktoré boli odsúdenému zaslané prevodom na bankový účet ústavu fyzickou osobou alebo právnickou osobou,
- d) úložné z rozúčtovania čistej pracovnej odmeny podľa § 45 ods. 4 zákona,
- e) úložné z dôchodku určené podľa odseku 5,
- f) úložné z dávky nemocenského poistenia,
- g) dávky úrazového poistenia,
- h) v slovenskej mene, ktoré v prospech odsúdeného vložila do pokladne ústavu fyzická osoba alebo právnická osoba,
- i) v slovenskej mene, ktoré odsúdený získal iným spôsobom ako uvedeným v písmenách a) až h).

(2) Odsúdenému sa počas výkonu trestu účtujú v účtovnej evidencii na účte cudzích prostriedkov ústavu aj ďalšie peňažné prostriedky, ktorých čerpanie sa neobmedzuje, a to

- a) vreckové vrátane jeho zvýšenia a nevyčerpané vreckové z rozúčtovania pracovnej odmeny podľa § 45 ods. 4 zákona,
- b) vreckové z dôchodku a nevyčerpané vreckové z dôchodku podľa odseku 5,
- c) vreckové z dávky nemocenského poistenia,
- d) udelené odsúdenému ako finančná odmena podľa § 50 ods. 3 písm. e) zákona.

(3) Odsúdenému sa okrem peňažných prostriedkov podľa odseku 1 a ďalších peňažných prostriedkov podľa odseku 2 uschovávaajú a evidujú v pokladni ústavu podľa osobitného predpisu⁸⁾ aj ďalšie peňažné prostriedky vo voľne zameniteľnej mene, ktoré

- a) sa odsúdenému odňali pri nástupe do výkonu trestu, pri návrate z mimoriadneho voľna na opustenie ústavu alebo pri návrate z prerušenia výkonu trestu,
- b) v prospech odsúdeného vložila do pokladne ústavu fyzická osoba alebo právnická osoba,
- c) odsúdený získal iným spôsobom ako podľa písmen a) a b).

(4) Odsúdenému sa okrem ďalších peňažných prostriedkov podľa odseku 3 uschovávaajú a evidujú v pokladni ústavu aj ceniny a ďalej najmä vkladné knižky, vkladové listy, bankové platobné karty a iné doklady preukazujúce existenciu účtu odsúdeného v banke alebo pobočke zahraničnej banky (ďalej len „ceniny“).

(5) Ak orgán sociálneho poistenia podľa § 29 ods. 4 zákona zašle odsúdenému zvyšok dôchodku podľa § 29 ods. 1 zákona, tento ústav rozdelí na vreckové z dôchodku vo výške 12 % a zostatok, ktorým je úložné z dôchodku. Suma vreckového z dôchodku sa zaokrúhľuje tak, že halierové sumy do 50 halierov vrátane sa zaokrúhľujú smerom nadol a halierové sumy nad 50 halierov smerom nahor.

(6) Ak odsúdenému vo výkone trestu vznikne nárok na dôchodok podľa § 29 ods. 1 zákona v priebehu kalendárneho mesiaca, orgán sociálneho poistenia podľa § 29 ods. 3 zákona poukáže z neho pomernú časť sumy na náhradu trov výkonu trestu podľa § 29 ods. 2 zákona. Pomernou časťou sumy je jedna tridsatina sumy podľa § 29 ods. 2 zákona za jeden kalendárny deň; pri zaokrúhľovaní sa postupuje podľa odseku 5.

(7) Ak orgán sociálneho poistenia podľa § 29 ods. 3 zákona prizná odsúdenému dôchodok podľa § 29 ods. 1 zákona so spätnou platnosťou a odsúdený má za toto obdobie na základe výkonu

rozhodnutia podľa § 29 ods. 2 zákona povinnosť nahradiť trovy výkonu trestu, postupuje sa podľa odsekov 5 a 6.

(8) Preplatok trov náhrady výkonu trestu z dôchodku podľa § 29 ods. 1 zákona ústav odošle do piatich pracovných dní po prepustení príjemcovi dôchodku; pri zaokrúhľovaní sumy sa postupuje primerane podľa odseku 5.

(9) Odsúdený môže čerpať peňažné prostriedky podľa odseku 2, ak ich nevlastní podľa odseku 1, až potom podľa odseku 3 po ich predchádzajúcej výmene v banke alebo pobočke zahraničnej banky za slovenskú menu, ak sa v tejto vyhláške neustanovuje inak.

(10) Ak ústav neeviduje voči odsúdenému pohľadávku zboru, môže na základe písomnej žiadosti odsúdeného vydať ceniny podľa odseku 4 blízkej osobe podľa § 2 písm. d) zákona alebo jeho advokátovi; o žiadosti rozhodne riaditeľ ústavu.

(11) Úhrada nákladov spojených s používaním vlastného rádioprijímača a televízneho prijímača podľa § 34 ods. 1 zákona a nákup dennej tlače, časopisov a kníh podľa § 35 ods. 1 zákona sa uskutočňuje bezhotovostným prevodom v Slovenskej republike z ďalších peňažných prostriedkov podľa odseku 2, ak ich nevlastní z peňažných prostriedkov podľa odseku 1 písm. a) až h) a až potom z ďalších peňažných prostriedkov podľa odseku 3 písm. a) a b) po ich predchádzajúcej výmene v banke alebo pobočke zahraničnej banky za slovenskú menu.

(12) Úhrada nákladov spojených s používaním telefónu podľa § 27 ods. 3 zákona, s udržiavaním vlastného odevu a obuvi podľa § 30 ods. 3 alebo s vypraním vlastného odevu alebo bielizne podľa § 30 ods. 4, s poskytnutím mimoriadneho voľna na opustenie ústavu podľa § 58 ods. 2 sa vykoná z ďalších peňažných prostriedkov podľa odseku 2, ak ich nevlastní z peňažných prostriedkov podľa odseku 1 písm. a) až h) a až potom z ďalších peňažných prostriedkov podľa odseku 3 písm. a) a b) po ich predchádzajúcej výmene v banke alebo pobočke zahraničnej banky za slovenskú menu.

(13) Riaditeľ ústavu umožní odsúdenému na základe písomnej žiadosti poukázať raz mesačne blízkym osobám bezhotovostným prevodom v Slovenskej republike určenú sumu z peňažných prostriedkov podľa odseku 2, ak ich nevlastní podľa odseku 1 a až keď ich nevlastní podľa odseku 3 po ich predchádzajúcej výmene v banke alebo pobočke zahraničnej banky za slovenskú menu, ak sa v tejto vyhláške neustanovuje inak. Poplatky a iné výdavky spojené s poukázaním peňažných prostriedkov vždy znáša odsúdený.

(14) Ak odsúdený v predchádzajúcom mesiaci neuhradil zrážku najmenej v sume požadovaného čerpania peňažných prostriedkov podľa § 28 ods. 3 písm. a) až e) zákona a odsúdený písomne požiada o čerpanie peňažných prostriedkov podľa odseku 1, riaditeľ ústavu môže povoliť ich čerpanie najmä na

- a) nákup základných potrieb osobnej hygieny,
- b) nákup ďalších potrieb osobnej hygieny,
- c) nákup základných potrieb na korešpondenciu,
- d) na úhradu pohľadávok,
- e) súdnych poplatkov a správnych poplatkov,
- f) na nákup liekov, ktoré nemožno poskytnúť na základe zdravotného poistenia bezplatne podľa osobitného predpisu,⁶⁾
- g) úhradu nevyhnutných nákladov za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu.⁷⁾

(15) Odsúdený môže v nasledujúcom kalendárnom mesiaci po predchádzajúcom splnení podmienok podľa § 28 ods. 2 a 3 zákona čerpať peňažné prostriedky podľa odseku 1 písm. a) až h) bez obmedzenia.

(16) Účel úhrady ďalších peňažných prostriedkov odsúdeného účtovaných podľa odseku 1 písm. i), a ak ich odsúdený nevlastní, evidovaných a uschovávaných v pokladni ústavu podľa odseku 3 písm. c) po ich predchádzajúcej výmene v banke alebo pobočke zahraničnej banky za slovenskú menu určí odsúdený

- a) na úhradu pohľadávok evidovaných v ústave voči odsúdenému,
- b) na doplnenie predpokladanej sumy cestovného do miesta trvalého pobytu odsúdeného na území Slovenskej republiky a stravného na jeden deň podľa § 28 ods. 2 zákona,
- c) u cudzinca na doplnenie predpokladanej sumy cestovného do najbližšieho sídla zastupiteľského úradu štátu, ktorého je držiteľom cestovného dokladu podľa § 28 ods. 2 zákona,
- d) u osoby bez štátneho občianstva na doplnenie predpokladanej sumy cestovného po hranicu v mieste opustenia Slovenskej republiky podľa § 28 ods. 2 zákona,
- e) na nákup základných potrieb osobnej hygieny,
- f) na nákup ďalších potrieb osobnej hygieny,
- g) na výdavky spojené s udelením mimoriadneho voľna na opustenie ústavu podľa § 50 ods. 3 písm. f) zákona,
- h) nákup primeraného odevu a obuvi pred prepustením z výkonu trestu,
- i) na nákup základných potrieb na korešpondenciu.

(17) Ak sa voči odsúdenému uplatňuje náhrada škody podľa § 87 a 88 zákona, je povinný ju uhradiť z peňažných prostriedkov podľa odseku 1 alebo z ďalších peňažných prostriedkov podľa odsekov 2 a 3, najneskôr však v deň prepustenia z výkonu trestu. Ak peňažné prostriedky podľa odseku 1 alebo ďalšie peňažné prostriedky podľa odsekov 2 a 3 nepostačujú, zostatok sa uplatní ako pohľadávka zboru.

(18) Pri prepustení z výkonu trestu sa odsúdenému vyplatia z pokladne ústavu peňažné prostriedky podľa odseku 1, ďalšie peňažné prostriedky podľa odseku 2, vydajú ďalšie peňažné prostriedky podľa odseku 3 a ceniny podľa odseku 4. Ak pri prepustení odsúdeného z výkonu trestu ústav nemá v pokladni dostatok peňažných prostriedkov, vypláti sa odsúdenému najviac suma podľa osobitného predpisu;⁸⁾ zostávajúce peňažné prostriedky sa odsúdenému zašlú bez zbytočného odkladu na ním uvedenú adresu.

§ 39

Nákup potravín a vecí osobnej potreby

Nákup potravín a vecí osobnej potreby podľa § 30 ods. 1 zákona sa uskutočňuje z peňažných prostriedkov podľa § 38 ods. 2, ak ich odsúdený nevlastní z ďalších peňažných prostriedkov odsúdeného podľa § 38 ods. 1 písm. a) až h) a až potom podľa § 38 ods. 3 písm. a) a b) po ich predchádzajúcej výmene v banke alebo pobočke zahraničnej banky za slovenskú menu.

§ 40

Zdravotná starostlivosť

(1) Odsúdenému, ktorý o to požiada, sa umožní lekárske vyšetrenie.

(2) Lekár vykonávajúci kontrolu podľa osobitného predpisu⁹⁾ predkladá riaditeľovi ústavu správu a odporúčanie týkajúce sa nedostatkov v hygienickej starostlivosti.

§ 41

Vychádzky

(1) Účelom vychádzky je zabezpečiť odsúdenému denne pobyt na čerstvom vzduchu a aktívny oddych. Čas vychádzok sa určí v časovom rozvrhu dňa.

(2) Vychádzky sa uskutočňujú vo vychádzkových priestoroch. Vychádzkovým priestorom je vymedzený priestor ústavu, ktorý je zabezpečený podľa stupňa stráženia.

(3) Na vychádzke musí odsúdený mať odev a obuv primerané poveternostným podmienkam. Počas vychádzky môže odsúdený podľa podmienok v ústave športovať.

§ 42

Vzdelávanie

(1) Odsúdenému sa umožňuje prístup k vzdelávaniu, ktoré pozostáva zo všeobecnovzdelávacej výučby, kultúrnych a športových činností, sociálneho vzdelávania a bezplatného využívania fondov knižnice v ústave. Vzdelávanie sa spravidla uskutočňuje formou modulárnej výučby, sociálneho vzdelávania alebo umožnením účasti na diaľkových formách štúdia a v kurzoch.

(2) Odsúdenému sa podľa individuálnych možností a schopností umožní

- a) dokončenie základnej školy,
- b) absolvovanie rekvalifikačného kurzu, kurzu na zvýšenie alebo rozšírenie kvalifikácie,
- c) zaučenie alebo vyučenie vo vybraných učebných odboroch,
- d) štúdium na strednej škole,
- e) vo výnimočnom prípade absolvovanie aj vyššej formy vzdelávania.

(3) Odsúdenému, ktorý prejaví záujem o ďalšie vzdelávanie po prepustení z výkonu trestu, sa umožní absolvovanie prijímacieho konania podľa všeobecne záväzných právnych predpisov,¹⁰⁾ ak to nie je v rozpore s účelom výkonu trestu a je predpoklad, že výkon trestu sa skončí pred začiatkom školského roka.

(4) Ak je to účelné, odsúdenému zaradenému do otvoreného oddelenia a diferenciacnej skupiny „A“ v ústave so stredným stupňom stráženia možno povoliť vykonanie prijímacieho konania aj v prípade, ak výkon trestu sa neskončí pred začiatkom školského roka.

(5) Ústav uskutočňuje vzdelávanie odsúdených podľa odseku 2 písm. b) až e) na základe projektu vzdelávania schváleného generálnym riaditeľstvom; v prípadoch uvedených v odseku 2 písm. b) a c) aj na základe uzavretej zmluvy. Organizácia, ktorá uskutočňuje vzdelávanie odsúdených, musí splniť podmienky ustanovené osobitným predpisom.¹¹⁾

(6) Záujmové združenia občanov, cirkvi, náboženské spoločnosti a iné organizácie pôsobiace v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi sa môžu za podmienok uvedených v odseku 5 podieľať na organizačnom, finančnom a materiálnom zabezpečení vzdelávania odsúdených; pritom sa riadia zákonom a touto vyhláškou.

Kultúrno-osvetová činnosť**§ 43**

(1) Kultúrno-osvetová činnosť, na ktorej sa odsúdení organizovane zúčastňujú, zahŕňa najmä

- a) osvetovú činnosť zameranú na zvýšenie právneho vedomia a sociálnych zručností odsúdeného, rôzne životné a spoločenské problémy, témy z histórie, kultúry, vedy a iných oblastí s cieľom sprostredkovať akceptovateľné vzory konania a správania, medziľudské vzťahy a úctu k životu a spoločnosti,
- b) záujmovú a športovú činnosť odsúdených,
- c) kultúrne, vzdelávacie, zábavné podujatia a programové relácie odsúdených,
- d) ďalšie akcie na zvyšovanie kultúrnej úrovne a všeobecného vzdelania odsúdených.

(2) Obsah kultúrno-osvetovej činnosti s odsúdenými upravujú ponukové listy kultúrno-osvetových činností pre diferenciačné skupiny. Kultúrno-osvetová činnosť sa vykonáva v čase určenom časovým rozvrhom dňa alebo v čase osobného voľna odsúdeného. O účasti na jednotlivých akciách kultúrno-osvetovej činnosti rozhoduje určený príslušník zboru.

(3) Na osvetových podujatiach pre odsúdených z právnej, zdravotníckej a z iných oblastí spolupôsobia odborní zamestnanci ústavu, sudcovia a prokurátori. Ak je to účelné, môžu sa na uskutočňovaní osvetových aktivít podieľať aj záujmové združenia občanov, cirkvi a náboženské spoločnosti alebo iné organizácie pôsobiace v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

(4) Na besedy s odsúdenými možno pozvať aj významných umelcov, športovcov alebo vedeckých pracovníkov. Ak je to vhodné, možno vykonaním prednášky alebo besedy poveriť aj odsúdeného s potrebnou odbornou spôsobilosťou.

(5) Odsúdený si môže za určených podmienok požičiavať športové potreby a športový odev a hrať spoločenské hry, ktoré sú v ústave k dispozícii.

(6) Odsúdenému sa umožňuje, aby v záujmovom krúžku rozvíjal tvorivé schopnosti, rozširoval vedomosti alebo vyrábal drobné predmety. O predmetoch zhotovených v záujmovom krúžku sa vedie evidencia. Riaditeľ ústavu môže povoliť, aby odsúdený zhotovenú vec daroval blízkym osobám alebo si ju po prepustení z výkonu trestu ponechal; inak je zhotovená vec majetkom ústavu. V rámci záujmových krúžkov môžu sa z materiálu ústavu vyrábať aj rôzne predmety prezentujúce ústav a Zbor väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „zbor“).

(7) Ak to podmienky v ústave umožňujú, môže ústav zabezpečiť, aby si odsúdení pod odborným vedením pedagóga vydávali vlastný časopis. Obsah časopisu je zameraný najmä na literárnu tvorbu odsúdených, poskytovanie informácií o právach a povinnostiach odsúdených v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, o pripravovaných kultúrno-osvetových aktivitách a vzdelávaní, o zaujímavostiach zo sveta kultúry, vedy a techniky. V časopise nie je povolené uverejňovať príspevky, ktoré by mohli vyvolať nepokoje medzi odsúdenými, urážlivé alebo inak sa dotýkajúce práv príslušníkov národnostných menšín, iných odsúdených alebo príslušníkov zboru a zamestnancov zboru.

(8) Ak to podmienky ústavu umožňujú, môže riaditeľ ústavu povoliť, aby si odsúdení pripravovali a vysielali audiorelácie na rozhlasových okruhoch alebo audiovizuálne relácie na videookruhoch v ústave.

(9) Odsúdenému, ktorý je zaradený do záujmového alebo športového krúžku, možno povoliť balík podľa § 33 ods. 2 zákona do hmotnosti troch kilogramov, ktorý môže prijať poštou alebo pri

návšteve; za veci určené na športovú činnosť sa nepovažujú podporné potravinové doplnky a liečivá.

§ 44

(1) V ústave sa zriaďuje knižnica, ktorá je umiestnená v samostatnom priestore. Knižnica sa zriaďuje tiež v otvorenom oddelení.

(2) Knižničný fond sa utvára z domácej a zahraničnej literatúry. Odsúdenému sú sprístupnené v čítarni knižnice všetky všeobecne záväzné právne predpisy, ktoré sa vyhlasujú uverejnením v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

(3) Za knižničný fond knižnice sa považujú knihy, časopisy a iné účelné pomôcky pre odsúdených. Knižničný fond sa pravidelne dopĺňa a obnovuje.

(4) Knižničný fond sa sprístupňuje odsúdeným za podmienok určených knižničným a výpožičným poriadkom, ktorý vypracuje príslušník zboru zodpovedný za knižnicu a schvaľuje riaditeľ ústavu. Sprístupňovanie knižničného fondu sa zabezpečuje individuálne alebo prostredníctvom katalógu titulov kníh, ktorý je každému odsúdenému dostupný.

(5) Ústavu možno knihy darovať na základe písomne uzatvorenej darovacej zmluvy; pred uzatvorením zmluvy darca predloží ústavu zoznam titulov kníh, ktoré majú byť predmetom daru. Darovacia zmluva sa uzatvára podľa aktuálnych potrieb knižnice a možnosti uloženia darovaných kníh.

§ 45

(1) Odsúdenému sa umožňuje počúvať rozhlasové vysielanie reprodukované vnútorným okruhom ústavu alebo individuálne z vlastného rádioprijímača a sledovať televízne vysielanie z televízneho prijímača ústavu, alebo ak to riaditeľ ústavu povolí z vlastného televízneho prijímača. Riaditeľ ústavu rozhodne, či odsúdený môže používať vlastný televízny prijímač s batériovým napájaním alebo na elektrickú sieť.

(2) Náklady na spotrebu elektrickej energie podľa odseku 1 hradí odsúdený; riaditeľ ústavu určí paušálny poplatok podľa priemernej mesačnej spotreby energie vypočítanej na základe technických údajov spotrebiča. Výmenu batérií si zabezpečí odsúdený na vlastné náklady.

(3) Maximálne rozmery rádioprijímača a televízneho prijímača a počet prijímačov v cele alebo izbe určí riaditeľ ústavu podľa priestorových možností; uhlopriečka televízneho prijímača nesmie presiahnuť 37 cm.

Ochrana práv a styk s advokátom a inou osobou

§ 46

(1) V ústave sa na bežne dostupnom mieste pre odsúdených umiestňuje uzamykateľná schránka na ich sťažnosti a žiadosti určené

- a) štátnym orgánom Slovenskej republiky podľa § 97 ods. 1 zákona a medzinárodným orgánom a medzinárodným organizáciám podľa § 36 ods. 1 zákona,
- b) prokurátorovi vykonávajúcemu dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave; schránky musia byť zabezpečené tak, aby ich nemohla otvoriť nepovolaná osoba.

(2) Medzinárodnými orgánmi a medzinárodnými organizáciami uvedenými v odseku 1 písm. a) sú najmä

- a) Výbor pre ľudské práva Organizácie spojených národov,
- b) Komisia pre ľudské práva Organizácie spojených národov,
- c) Úrad komisára pre ľudské práva,
- d) Výbor Organizácie spojených národov pre odstránenie rasovej diskriminácie,
- e) Výbor Organizácie spojených národov proti mučeniu,
- f) Komisia Organizácie spojených národov pre postavenie žien,
- g) Výbor pre práva dieťaťa pri Organizácii spojených národov,
- h) Úrad vysokého komisára Organizácie spojených národov pre ľudská práva (UNHCHR),
- i) Úrad vysokého komisára Organizácie spojených národov pre utečencov (UNHCR),
- j) Európsky súd pre ľudské práva,
- k) Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT),
- l) Vysoký komisár Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe pre národnostné menšiny,
- m) Úrad Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe pre demokratické inštitúcie a ľudské práva,
- n) Amnesty International,
- o) Medzinárodná federácia pre ľudské práva (FIDH),
- p) Medzinárodná helsinská federácia pre ľudské práva,
- r) Medzinárodná spoločnosť pre ľudské práva (IGFM),
- s) Medzinárodná rómska únia,
- t) Medzinárodný výbor Červeného kríža.

(3) Určený príslušník zboru denne, okrem dní pracovného voľna a dní pracovného pokoja, vyberá obsah schránky uvedenej v odseku 1 a bez zbytočného odkladu zabezpečí odoslanie pošty adresátom.

(4) Odsúdený podáva sťažnosti a žiadosti uvedené v odseku 1 v zalepenej obálke s úplnou adresou.

(5) O rozhovor s osobami a zástupcami orgánov uvedenými v § 96 a 97 zákona môže odsúdený požiadať písomne alebo ústne. Žiadosť sa odošle alebo odovzdá príslušnej osobe najneskôr v nasledujúci pracovný deň.

§ 47

(1) V ústave sa určí osobitná miestnosť na rozhovor odsúdeného s advokátom alebo inou osobou podľa § 38 zákona. Ak advokát alebo iná osoba neoznámí návštevu odsúdeného vopred, návšteva sa uskutoční v mimopracovnom čase odsúdeného.

(2) Ak advokát alebo iná osoba odsúdeného obhajuje alebo zastupuje, musí sa vždy preukázať písomným plnomocenstvom na zastupovanie.

§ 48

Ak odsúdený požiada o rozhovor s riaditeľom ústavu, rozhovor sa mu umožní najneskôr do siedmich kalendárnych dní, v naliehavých prípadoch bez zbytočného odkladu. Naliehavosť prípadu

posudzuje riaditeľ ústavu podľa dôvodov uvedených v žiadosti o rozhovor. Ak riaditeľ ústavu nie je prítomný, žiadosť odsúdeného posudzuje alebo rozhovor s ním vykoná určený príslušník zboru.

§ 49

Riaditeľ ústavu bez zbytočného odkladu prešetrí každé hlásenie, sťažnosť alebo iný poznatok týkajúci sa porušenia práva odsúdeného podľa § 36 až 38 zákona a prijme opatrenia na zabránenie ďalšieho porušovania práv odsúdeného.

ŠTVRTÁ HLAVA

ZABEZPEČENIE PORIADKU A BEZPEČNOSTI

§ 50

Zabezpečenie poriadku a bezpečnosti

(1) Hromadný pohyb odsúdených, najmä nástup do zamestnania a previerky počtu odsúdených, sa vykonáva organizovane.

(2) Upratovanie, úpravu ústavu na zlepšenie prostredia a pomocné práce pre kuchyňu odsúdených vykonávajú odsúdení v mimopracovnom čase bezplatne. Účasť na týchto prácach sa organizuje tak, aby sa čo najmenej narúšal spôsob a organizácia života odsúdených. Počas osobného voľna a vychádzok vykonávajú odsúdení tieto práce len dobrovoľne.

(3) Odsúdený môže fajčiť iba v priestore vyhradenom na fajčenie, ktorý určí riaditeľ ústavu; tým nie je dotknuté ustanovenie § 18 ods. 9 zákona.

§ 51

Ústavný poriadok

(1) V ústavnom poriadku sa konkretizujú ustanovenia zákona a tejto vyhlášky, najmä spôsob výkonu práv, obmedzení a povinností odsúdeného a uplatňovanie poriadku a disciplíny.

(2) Ústavný poriadok sa v ústave umiestni v každej cele, izbe a na miestach bežne prístupných odsúdeným a verejnosti.

(3) Odsúdený sa v záujme nerušeného priebehu života v ústave čo najskôr po nástupe na výkon trestu oboznámi s ustanoveniami ústavného poriadku.

PIATA HLAVA

ZARAĐOVANIE DO PRÁCE

Zaraďovanie do práce

§ 52

(1) Do pracovného času odsúdeného sa nezapočítava výkon prác pre ústav a výkon prospešných prác mimo ústavu, prestávka na odpočinok a jedenie. Výkon prác pre ústav a výkon prospešných prác mimo ústavu sa nemôže nariadiť na úkor času vymedzeného na odpočinok.

(2) Pri nariadení práce nadčas riaditeľ ústavu berie do úvahy dĺžku trestu, ktorý má odsúdený vykonať v kalendárnom roku.

§ 53

(1) Odsúdený sa zaraďuje do práce na pracovisku vo vnútornej prevádzke ústavu alebo v stredisku vedľajšieho hospodárstva ústavu. Stredisko vedľajšieho hospodárstva môže tvoriť viacero pracovísk.

(2) Zaraďovanie odsúdených do práce a ich preradenie sa vykonáva v súlade s programom zaobchádzania, zdravotnou klasifikáciou, využitím odbornej kvalifikácie a bezpečnostným hľadiskom. O zaradení odsúdeného do práce alebo o jeho preradení rozhoduje riaditeľ ústavu spravidla na návrh komisie; v otvorenom oddelení rozhoduje vedúci oddelenia po prerokovaní s určeným príslušníkom zboru z úseku zamestnávania, výroby a odbytu. O preradení odsúdeného zaradeného do práce medzi pracoviskami strediska vedľajšieho hospodárstva rozhoduje riaditeľ ústavu.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci a ochrana pred požiarmi**§ 54**

(1) Pred zaradením odsúdeného do práce a počas jeho zaradenia ústav najmä

- a) preukázateľne oboznámi odsúdeného s jeho právami a povinnosťami, predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a ochrane pred požiarmi, o používaní predpísaných ochranných zariadení a osobných ochranných pracovných prostriedkov,
- b) vytvára podmienky na bezpečnú prácu,
- c) riadi, koordinuje a zvyšuje úroveň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, technických zariadení a pracovného prostredia a zabezpečuje odstránenie zistených nedostatkov,
- d) zisťuje a odstraňuje príčiny pracovných úrazov a chorôb z povolania, eviduje ich a robí opatrenia potrebné na ich nápravu,
- e) vyhodnocuje riziká vyplývajúce z výkonu práce a na ich základe prehodnocuje bezplatné poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov a kontroluje ich používanie,
- f) oboznamuje odsúdených s príslušnými právnymi predpismi, so zásadami a s novými poznatkami na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany pred požiarmi, preveruje ich vedomosti a vedie záznamy o vykonaných školeniach a predpísaných skúškach, ktoré odsúdený podpíše,
- g) zabezpečuje dodržiavanie právnych predpisov o ochrane pred požiarmi, plní z nich vyplývajúce príkazy, zákazy a pokyny a vykonáva pravidelne kontrolu ich plnenia,
- h) chráni zdravie odsúdených, aby nebolo ohrozené fajčením v priestoroch, kde sa pracuje.

(2) O poučení odsúdeného podľa odseku 1 písm. a) a f) sa vyhotoví záznam, ktorý sa zakladá do osobného spisu odsúdeného.

(3) Odsúdený musí byť zaškolený na výkon práce, do ktorej bol zaradený, ak to jej povaha vyžaduje; dĺžka a rozsah zaškolenia sú rovnaké ako u ostatných zamestnancov.

§ 55

(1) Odsúdený dodržiava pracovnú disciplínu tým, že

- a) riadne pracuje podľa svojich síl, vedomostí a schopností, plní príkazy a pokyny príslušníkov zboru a zamestnancov zboru, ktorí organizujú zamestnávanie odsúdených,

- b) využíva pracovný čas a pracovné prostriedky na vykonanie pridelenej práce, pracovné úlohy plní včas, kvalitne a hospodárne,
- c) hospodárne zaobchádza so zverenými prostriedkami,
- d) dbá o svoju bezpečnosť a zdravie pri práci a ochranu pred požiarmi, dodržiava všeobecne záväzné právne predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a právne predpisy o ochrane pred požiarmi,
- e) zúčastňuje sa na školeniach uskutočňovaných v záujme zvýšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrane pred požiarmi a absolvuje predpísané skúšky a lekárske prehliadky,
- f) oznamuje určenému príslušníkovi zboru alebo zamestnancovi zboru poruchy a nedostatky, ktoré môžu ohroziť bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a ochranu pred požiarmi,
- g) používa pri výkone práce predpísané ochranné zariadenia a osobné ochranné pracovné prostriedky.

(2) Náklady spojené so zaistením bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany pred požiarmi uhrádza ústav, ak sa s objednávatelmi prác a služieb zmluvne nedohodne inak.

ŠIESTA HLAVA

UPLATŇOVANIE DISCIPLINÁRNEJ PRÁVOMOCI

Prvý oddiel

Disciplinárne odmeny, rozsah disciplinárnej právomoci

Disciplinárne odmeny, rozsah disciplinárnej právomoci

§ 56

(1) Riaditeľ ústavu má právo udeľovať disciplinárne odmeny podľa § 50 ods. 3 zákona v celom rozsahu.

(2) Vedúci otvoreného oddelenia, vedúci oddelenia výkonu väzby a výkonu trestu a vedúci oddelenia výkonu trestu majú právo udeľovať odsúdenému

- a) pochvalu,
- b) mimoriadne povolenie návštevy,
- c) mimoriadne povolenie telefonického volania,
- d) zvýšenie vreckového až o jednu tretinu na dobu až troch kalendárnych mesiacov,
- e) finančnú odmenu do výšky 1 500 Sk.

(3) Pedagóg má právo udeľovať odsúdenému

- a) pochvalu,
- b) mimoriadne povolenie návštevy,
- c) mimoriadne povolenie telefonického volania,
- d) zvýšenie vreckového až o jednu tretinu na dobu až troch kalendárnych mesiacov,
- e) finančnú odmenu do výšky 1 000 Sk.

(4) Príslušník zboru s disciplinárnou právomocou môže navrhnúť príslušníkovi zboru s vyššou disciplinárnou právomocou, aby udelil odsúdenému inú disciplinárnu odmenu alebo v inom rozsahu, než akú má právo sám udeliť.

(5) Disciplinárna odmena zvýšenie vreckového odsúdenému sa účtuje podľa § 38 ods. 2 písm. a) a disciplinárna odmena udelenie finančnej odmeny odsúdenému sa účtuje podľa § 38 ods. 2 písm. d); odsúdenému zaradenému na otvorené oddelenie sa disciplinárna odmena zvýšenie vreckového a disciplinárna odmena udelenie finančnej odmeny vypláca v hotovosti. Finančná odmena podlieha zdaneniu podľa osobitného predpisu.¹²⁾

§ 57

(1) Udelenie disciplinárnej odmeny, druh a dôvod udelenia zaznamená príslušník zboru s disciplinárnou právomocou na predpísanom tlačíve, ktorý založí do osobného spisu odsúdeného a do osobnej karty odsúdeného. Disciplinárnu odmenu môže navrhnúť ktorýkoľvek príslušník zboru alebo zamestnanec zboru. Na oddieloch, kde sa uplatňuje zaobchádzanie formou komunitného systému a samosprávy, môže na stretnutí samosprávy s pedagógom navrhnúť disciplinárnu odmenu aj člen samosprávy odsúdených. Ak s návrhom člena samosprávy pedagóg súhlasí, zaznamená návrh na určené tlačivo.

(2) O návrhu na udelenie disciplinárnej odmeny možno rozhodnúť len do piatich dní od jeho podania. Disciplinárna odmena je udelená jej vyhlásením a musí sa vykonať najneskôr do šiestich mesiacov po jej udelení.

(3) Pochvala sa odsúdenému vysloví ústne, a to buď individuálne, alebo pred skupinou odsúdených.

(4) Mimoriadne povolenie návštevy sa týka len jednej návštevy nad rámec intervalu alebo trvania návštevy podľa § 24 ods. 1 zákona.

(5) Mimoriadne povolenie telefonického volania sa týka len jedného telefonického volania nad rámec intervalu podľa § 27 ods. 1 zákona.

(6) Vreckové podľa § 38 ods. 2 písm. a) možno zvýšiť uvoľnením príslušnej sumy z úložného podľa § 38 ods. 1 písm. d) a f) a vreckové podľa § 38 ods. 2 písm. b) možno zvýšiť uvoľnením príslušnej sumy z úložného podľa § 38 ods. 1 písm. e).

§ 58

Mimoriadne voľno na opustenie ústavu

(1) Mimoriadne voľno na opustenie ústavu sa eviduje a o jeho udelení sa vždy vopred vyrozumie útvár Policajného zboru, v obvode ktorého sa bude odsúdený zdržiavať v čase mimoriadneho voľna na opustenie ústavu. O mimoriadnom voľne na opustenie ústavu sa tiež vyrozumie aj súd, ktorý vo veci rozhodoval v prvom stupni.

(2) Pred udelením mimoriadneho voľna na opustenie ústavu podľa § 50 ods. 3 písm. f) zákona možno odsúdenému uvoľniť príslušnú sumu z ďalších peňažných prostriedkov podľa § 38 ods. 2, ak ich nevlastní z peňažných prostriedkov podľa odseku 1, až potom z ďalších peňažných prostriedkov podľa odseku 3 po ich predchádzajúcej výmene v banke alebo pobočke zahraničnej banky za slovenskú menu.

(3) Ak sa odsúdený nevráti načas z mimoriadneho voľna na opustenie ústavu, vyrozumie sa o tom bez zbytočného odkladu príslušný súd. Riaditeľ ústavu v súčinnosti s Policajným zborom vykoná potrebné opatrenia na dodanie odsúdeného do výkonu trestu.

(4) Po rozhodnutí o udelení mimoriadneho voľna na opustenie ústavu sa odsúdený vždy poučí o povinnostiach po dobu mimoriadneho voľna na opustenie ústavu.

Druhý oddiel
Disciplinárne tresty, rozsah disciplinárnej právomoci

§ 59
Disciplinárne tresty, rozsah disciplinárnej právomoci

(1) Riaditeľ ústavu má právo uložiť odsúdenému disciplinárny trest podľa § 52 ods. 3 a 4 zákona v celom rozsahu.

(2) Vedúci oddelenia výkonu väzby a výkonu trestu, vedúci oddelenia výkonu trestu a vedúci otvoreného oddelenia majú právo uložiť odsúdenému

- a) pokarhanie,
- b) zníženie vreckového o jednu tretinu až na dobu troch mesiacov,
- c) zákaz telefonického volania až na dobu troch mesiacov,
- d) zákaz sledovať televíziu okrem hlavných spravodajských a vybraných vzdelávacích programov až na dobu troch mesiacov,
- e) zákaz jedného nákupu potravín, vecí osobnej potreby a iných vecí okrem základných a ďalších potrieb osobnej hygieny a základných potrieb na korešpondenciu,
- f) umiestnenie do uzavretého oddielu v mimopracovnom čase až na dobu 20 dní,
- g) celodenné umiestnenie do uzavretého oddielu až na dobu 20 dní,
- h) umiestnenie do samoväzby až na dobu 15 dní.

(3) Pedagóg má právo uložiť odsúdenému

- a) pokarhanie,
- b) zníženie vreckového o jednu tretinu až na dobu troch mesiacov,
- c) zákaz telefonického volania až na dobu troch mesiacov,
- d) zákaz sledovať televíziu okrem hlavných spravodajských a vybraných vzdelávacích programov až na dobu troch mesiacov,
- e) zákaz jedného nákupu potravín, vecí osobnej potreby a iných vecí okrem základných a ďalších potrieb osobnej hygieny a základných potrieb na korešpondenciu,
- f) umiestnenie do uzavretého oddielu v mimopracovnom čase až na dobu 10 dní,
- g) celodenné umiestnenie do uzavretého oddielu až na dobu 10 dní.

(4) Príslušník zboru s disciplinárnou právomocou môže navrhnúť nadriadenému s vyššou disciplinárnou právomocou, aby uložil odsúdenému iný disciplinárny trest alebo v inom rozsahu, než aký má právo sám uložiť.

(5) Pri ukladaní disciplinárneho trestu sa postupuje rovnako ako pri udeľovaní disciplinárnej odmeny podľa § 57 ods. 1 a 2.

§ 60
Zhabanie vecí

O zhabaní vecí rozhoduje riaditeľ ústavu.

§ 61**Konanie o disciplinárnych previneniach**

(1) O disciplinárnom previnení odsúdeného sa pred vydaním rozhodnutia spíše záznam na predpísanom tlačive. Zo záznamu musia byť zrejmé údaje o disciplinárnom previnení, najmä označenie miesta, času, spôsobu jeho spáchania, okolností, za ktorých bolo previnenie spáchané, a pohnútky takého konania. Rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu sa po jeho vykonaní založí do osobného spisu odsúdeného. Druh disciplinárneho trestu a dátum jeho vykonania sa zaznamená do osobnej karty odsúdeného.

(2) Ak nie je disciplinárne previnenie závažné alebo odsúdený sa takého konania dopustil prvýkrát, možno previnenie riešiť aj pohovorom bez uloženia disciplinárneho trestu; o pohovore príslušník zboru urobí záznam v osobnej karte odsúdeného a na predpísanom tlačive.

§ 62**Disciplinárne vybavovanie priestupkov**

Ak sa odsúdený dopustí počas výkonu trestu priestupku,¹³⁾ vybaví sa priestupok disciplinárnym konaním.

§ 63**Odpustenie disciplinárneho trestu a upustenie od výkonu zvyšku disciplinárneho trestu**

O odpustení disciplinárneho trestu alebo o upustení od výkonu zvyšku disciplinárneho trestu rozhoduje príslušník zboru, ktorý o jeho uložení rozhodol, alebo príslušník zboru s vyššou disciplinárnou právomocou; záznam o upustení alebo odpustení sa vykoná do osobnej karty odsúdeného.

§ 64**Vyznačovanie v osobnom spise**

Postup podľa § 58 až 61 zákona sa vyznačí na predpísanom tlačive a v príslušnej evidencii a záznam sa založí do osobného spisu odsúdeného.

SIEDMA HLAVA**HODNOTENIE A OPUSTENIE ÚSTAVU****Hodnotenie****§ 65**

(1) Na preukázanie plnenia podmienok na podmiennečné prepustenie odsúdeného podľa osobitného predpisu¹⁴⁾ vypracúva ústav hodnotenie. Hodnotenie vyžiadané súdom k návrhu na podmiennečné prepustenie odsúdeného obsahuje okrem osobných údajov aj údaje uvedené v rozsudku súdu a údaje preukazujúce stav plnenia podmienok na podmiennečné prepustenie, najmä

- a) hodnotenie správania odsúdeného vo výkone väzby a výkone trestu,
- b) aktivitu odsúdeného a plnenie programu zaobchádzania,
- c) resocializačnú prognózu.

(2) Hodnotenie podľa odseku 1 musí byť objektívne a konkrétne. V závere hodnotenia sa uvedie odporúčanie riaditeľa ústavu, či odsúdený

- a) preukazuje splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie a či sa odporúča podmiennečné prepustenie,
- b) čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie a či sa odporúča podmiennečné prepustenie s dohľadom,
- c) čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie a či sa neodporúča podmiennečné prepustenie,
- d) nepreukazuje splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie a či sa neodporúča podmiennečné prepustenie.

(3) Návrh riaditeľa ústavu na podmiennečné prepustenie odsúdeného a návrh odsúdeného na podmiennečné prepustenie, ktorý podal prostredníctvom ústavu, sa súdu odošle aj s hodnotením spracovaným podľa odseku 2. Návrh odsúdeného sa odošle príslušnému súdu do piatich dní po jeho podaní.

(4) Hodnotenie podľa odsekov 1 a 2 posudzuje komisia zložená z vedúceho oddelenia výkonu trestu, pedagóga, psychológa, zo sociálneho pracovníka, z príslušného referenta režimu a príslušníka zboru z úseku preventívno-bezpečnostnej služby; hodnotenie schvaľuje riaditeľ ústavu.

(5) Pedagóg oboznámi odsúdeného so schváleným hodnotením, čo odsúdený potvrdí podpisom s uvedením dátumu oboznámenia. Po oboznámení odsúdeného s hodnotením a jeho podpise sa kópia hodnotenia založí do osobného spisu odsúdeného.

(6) Na verejnom zasadnutí súdu konanom o podmiennečnom prepustení sa zúčastní spravidla pedagóg, ktorý spracoval hodnotenie na odsúdeného.

§ 66

(1) Pri vypracúvaní hodnotenia odsúdeného na účely rozhodovania v konaní o milosť, o upustenie od výkonu zvyšku trestu a zmene spôsobu výkonu trestu sa postupuje rovnako ako pri vypracúvaní hodnotenia odsúdeného pri podmiennečnom prepustení.

(2) K návrhu riaditeľa ústavu na prerušenie výkonu trestu podľa § 63 zákona sa vždy priloží lekárska správa o zdravotnom stave odsúdeného a stanovisko generálneho riaditeľstva.

(3) Ak pominuli dôvody prerušenia výkonu trestu, odsúdený nastúpi do výkonu trestu v ústave, v ktorom trest vykonával pred jeho prerušením. Ak bol odsúdený dodaný do výkonu trestu príslušníkmi uvedenými v § 2 ods. 1 písm. c) na základe príkazu súdu, prijíma ho ústav na výkon väzby, ktorý overí v príslušnom ústave správnosť údajov.

ÔSMA HLAVA

ÚČASŤ ORGÁNOV A ORGANIZÁCIÍ

§ 67

Účasť orgánov a organizácií na zaobchádzaní

(1) Zástupcovia orgánov a organizácií uvedených v § 66 ods. 1 zákona môžu po dobu výkonu trestu udržiavať s odsúdeným osobný a písomný styk, zaujímať sa o jeho správanie s cieľom pomáhať mu pri vytváraní podmienok po prepustení z výkonu trestu.

(2) Návštevy zástupcov uvedených v odseku 1 sa uskutočňujú v termíne určenom riaditeľom ústavu. Na ich žiadosť, ak s tým odsúdený súhlasí, ústav poskytne informácie o správaní odsúdeného.

(3) Orgány a organizácie uvedené v § 66 ods. 1 zákona sa môžu za podmienok tam ustanovených podieľať najmä na

- a) riešení sociálnych problémov odsúdeného pri vytváraní priaznivých podmienok po prepustení z výkonu trestu,
- b) organizovaní, zabezpečovaní a uskutočňovaní kultúrno-osvetových činností a vzdelávaní,
- c) materiálno-technickom vybavení učební, miestností pre športovú a záujmovú činnosť,
- d) podpore a pomoci pri uplatňovaní nových metód a spôsobov resocializácie, uskutočňovaní odborných seminárov a špecializovanej prípravy personálu na zaobchádzanie s odsúdenými.

(4) Činnosti uvedené v odseku 3 nesmú nahrádzať činnosti, ktorých plnením je poverený zbor podľa osobitného predpisu¹⁵⁾ a ktoré určeným príslušníkom zboru a zamestnancom zboru vyplývajú z popisu služobnej alebo pracovnej činnosti.

(5) Ak zástupca uvedený v odseku 1 koná spôsobom ohrozujúcim účel výkonu trestu, poruší podmienky uvedené v dohode alebo inak porušuje všeobecne záväzné právne predpisy, ústav navrhne organizácii ukončenie poverenia príslušného zástupcu alebo ukončenie spolupráce.

§ 68

Spolupôsobenie pri zaobchádzaní

Okrem plnenia úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov súdy a prokuratúra spolupôsobia s ústavom pri zaobchádzaní s odsúdenými, najmä

- a) účasťou na prednáškach a besedách v rámci právnej výchovy odsúdených,
- b) spoluprácou alebo metodickou pomocou pri uskutočňovaní sociálno-právneho poradenstva pre odsúdených.

§ 69

Duchovná služba

(1) Duchovná služba sa poskytuje najmä

- a) vykonávaním bohoslužieb,
- b) individuálnymi rozhovormi, pastoračnými návštevami, spoveďou a vysluhovaním sviatostí,
- c) vedením študijných skupín na výklad náboženskej literatúry,
- d) zabezpečovaním náboženskej literatúry,
- e) podieľaním sa na činnostiach podľa § 67 ods. 3.

(2) Ústav vytvára podmienky na poskytovanie duchovnej služby; v ústavnom poriadku alebo ponukových listoch informuje odsúdených o možnosti jej poskytovania.

(3) Ústav zabezpečuje po dohode s predstaviteľmi cirkví a náboženských spoločností priestory na bohoslužby, osobné rozhovory duchovného s odsúdenými a spovede. Ústav nesmie vytvárať podmienky, ktoré by akýmkoľvek spôsobom zvýhodňovali akúkoľvek cirkev alebo náboženskú spoločnosť na úkor inej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti.

(4) Právom odsúdeného zúčastniť sa na duchovných službách nie sú dotknuté ustanovenia o právach a povinnostiach odsúdeného.

DEVIATA HLAVA
ODLIŠNOSTI VÝKONU TRESTU OSOBITNÝCH KATEGÓRIÍ

Prvý oddiel
Výkon trestu mladistvých

§ 70
Všeobecné ustanovenia

(1) Ak sa v tejto časti neustanovuje inak, použijú sa na výkon trestu mladistvých ustanovenia tejto vyhlášky upravujúce výkon trestu v ústave s minimálnym stupňom strázenia.

(2) U mladistvého sa uplatňujú také spôsoby zaobchádzania, ktoré minimalizujú negatívne účinky izolácie od spoločnosti. Zaobchádzanie s mladistvým je zamerané najmä na zvyšovanie vedomia zodpovednosti, samostatnosti, získavanie kvalifikácie a pozitívneho vzťahu k práci, na vzdelávanie a rozvíjanie záujmovej činnosti.

(3) Pri zaobchádzaní s mladistvým sa využívajú aj možnosti organizovania kultúrno-osvetových činností mimo ústavu.

(4) Na výkon trestu mladistvých, ktorí sú vo výkone trestu za trestné činy uvedené v § 81 ods. 2 písm. a) zákona, sa vzťahujú ustanovenia § 81 zákona.

§ 71
Vnútná diferenciácia

(1) Mladiství sa podľa intelektových schopností a resocializačnej prognózy umiestňujú v ústave do dvoch diferenciačných skupín, v ktorých rozsah práv aj obmedzení je rovnaký; to neplatí u mladistvého podľa § 70 ods. 4, u ktorého sa uplatňuje diferenciácia podľa § 18.

(2) Mladistvý s nenarušeným intelektom sa umiestňuje do I. diferenciačnej skupiny a podskupiny

- a) I/A pre mladistvých s priaznivou resocializačnou prognózou alebo
- b) I/B pre mladistvých s menej priaznivou resocializačnou prognózou.

(3) Mladiství so zníženými intelektovými schopnosťami (v pásme subnormy a nižšie) sa umiestňujú do II. diferenciačnej skupiny a podskupiny

- a) II/A pre mladistvých s priaznivou resocializačnou prognózou alebo
- b) II/B pre mladistvých s menej priaznivou resocializačnou prognózou.

(4) Pri umiestňovaní do oddielov príslušných diferenciačných podskupín sa prihliada najmä na vzdelanie, úroveň pracovných schopností, povahové vlastnosti a závažnosť spáchanej trestnej činnosti.

§ 72
Návštevy

(1) Trvanie návštevy je vymedzené časovým rozvrhom dňa. Návšteva sa uskutočňuje raz za týždeň spravidla bez priameho dozoru príslušníka zboru vo vyhradenej miestnosti alebo na voľnom priestranstve v ústave. Mladistvý môže byť počas návštevy oblečený vo vlastnom odevu.

(2) Ak sa v čase návštevy organizujú kultúrne a športové vystúpenia mladistvých, návštevníkom sa môže povoliť účasť na nich; taktiež možno povoliť prehliadku určených priestorov ústavu.

§ 73**Vzdelávanie a kultúrno-osvetová činnosť**

(1) Kultúrno-osvetová činnosť mladistvých je zameraná na zvyšovanie ich kultúrnej a vzdelanostnej úrovne, právneho vedomia, osvojovanie si mravných noriem a pozitívne formovanie občianskych postojov a morálky.

(2) Ústav po dohode s príslušným orgánom štátnej správy v školstve, obcou alebo so samosprávnym krajom (ďalej len „školský orgán“) umožní povinnú školskú dochádzku mladistvým formou denného štúdia alebo doplnenie základného vzdelania formou denného štúdia v ústave aj mladistvým, na ktorých sa už povinná školská dochádzka nevzťahuje, ak o to požiadajú. Ústav zabezpečí spravidla na vlastné náklady vzdelávanie pre negramotných mladistvých.

(3) Ak mladistvý splnil podmienky pre štúdium na škole poskytujúcej stredné odborné vzdelanie alebo úplné stredné vzdelanie, umožní sa mu po dohode so školským orgánom študovať a individuálne sa pripravovať bez dennej dochádzky do školy alebo na praktický výcvik.

(4) Ústav v spolupráci so školským orgánom zabezpečuje pre mladistvých vyučenie a zaučenie v rôznych profesiách.

(5) Mladistvý môže pri kultúrno-osvetových aktivitách a návšteve školského zariadenia mimo ústavu používať vlastný odev.

(6) Účasť mladistvého na kultúrno-osvetových aktivitách, povinnej školskej dochádzke a vzdelávaní, do ktorého bol zaradený, je povinná.

§ 74**Záujmová činnosť**

(1) Záujmová činnosť mladistvých sa vykonáva podľa ich individuálnych predpokladov, záujmov a resocializačných potrieb. Mladistvému sa umožní vybrať si, v ktorom záujmovom krúžku chce pracovať; pritom môže pracovať aj vo viacerých záujmových krúžkoch.

(2) Prehliadka výsledkov záujmovej činnosti mladistvých sa koná spravidla raz za šesť mesiacov.

§ 75**Príprava na prepustenie**

(1) Príprava mladistvého na prepustenie z výkonu trestu spočíva v skupinových výchovných postupoch a individuálnom poradenstve, účasti na podujatiach mimo ústavu v sprievode pedagóga a informatívnych vychádzkach.

(2) Pred dodaním mladistvého na výkon ochrannej výchovy po prepustení z výkonu trestu zašle ústav príslušnému výchovnému zariadeniu oznámenie o nadchádzajúcom prepustení z výkonu trestu a výpis z jeho pedagogickej dokumentácie.

(3) Ústav podá správu o správaní mladistvého alebo o zdravotnom stave mladistvého jeho rodičom alebo zákonnému zástupcovi aj bez žiadosti týchto osôb, ak má za to, že je to potrebné na udržanie alebo zlepšenie kontaktov mladistvého.

Druhý oddiel

Výkon trestu žien

§ 76

Výkon trestu žien

(1) Výkon trestu žien sa uskutočňuje s prihliadnutím na ich fyziologické a psychické osobitosti.

(2) V ubytovniach odsúdených žien sa vytvoria podmienky na pranie osobnej bielizne, vykonávanie drobných opráv osobných vecí a individuálnu prípravu jednoduchých jedál tepelnou úpravou.

(3) Pri úprave zovňajšku odsúdených žien sa umožní primerané používanie vlastných kozmetických prípravkov.

Tretí oddiel

§ 77

Výkon trestu cudzincov a osôb bez štátnej príslušnosti

Ak je to účelné a odsúdení prejavia záujem, ústav organizuje pre cudzincov a osoby bez štátnej príslušnosti kurz štátneho jazyka.

DESIATA HLAVA

ŠPECIALIZOVANÝ VÝKON TRESTU

Prvý oddiel

Výkon trestu v otvorenom oddelení

§ 78

(1) Do otvoreného oddelenia možno odsúdeného umiestniť

a) ihneď po pobyte na nástupnom oddiele na základe odporúčania strediska psychodiagnostickej a konzultačnej činnosti, a ak umiestnenie do tohto oddelenia je odôvodnené súčasným stavom osobnosti odsúdeného

1. za trestné činy spáchané z nedbanlivosti,

2. za ostatné trestné činy, ak nastúpil sám do výkonu trestu na základe nariadenia súdu a ak umiestnenie do tohto oddelenia je

b) na základe návrhu pedagóga

1. spracovaného pri určení programu zaobchádzania,

2. po vykonaní časti trestu v diferenčiačnej skupine „B“;

o umiestnení odsúdeného do otvoreného oddelenia rozhoduje riaditeľ ústavu na návrh komisie.

(2) Do otvoreného oddelenia možno podľa odseku 1 písm. b) bod 2 umiestniť odsúdeného po vykonaní

a) polovice zvyšku trestu vykonanej v ústave s minimálnym stupňom stráženia, ak mu bol uložený trest za trestné činy uvedené v osobitnom predpise,¹⁶⁾

b) tretiny zvyšku trestu vykonanej v ústave s minimálnym stupňom stráženia, ak mu bol uložený trest v trvaní viac ako päť rokov.

(3) Do otvoreného oddelenia nemožno umiestniť odsúdeného, ak

- a) záver psychologického vyšetrenia v stredisku psychodiagnostickej a konzultačnej činnosti také umiestnenie neodporúča,
- b) súd nariadil ochranné liečenie,
- c) utiekol z výkonu väzby alebo výkonu trestu,
- d) opakovane alebo závažným spôsobom porušil ústavný poriadok vo výkone väzby alebo vo výkone trestu.

§ 79

(1) Vedúci otvoreného oddelenia predloží komisii návrh na umiestnenie odsúdeného do uzavretého ústavu, ak

- a) výkon trestu v otvorenom oddelení neplní u odsúdeného účel,
- b) odsúdený sa opakovane dopustil disciplinárneho previnenia alebo priestupku.

(2) Ak sa rozhoduje o umiestnení odsúdeného do uzavretého ústavu alebo o ponechaní odsúdeného v otvorenom oddelení, odsúdený sa vždy umiestni do uzavretého ústavu; odsúdený sa musí umiestniť do uzavretého ústavu ihneď po zistení dôvodu na predloženie návrhu podľa odseku 1.

(3) Odsúdený sa premiestni do uzavretého ústavu vždy, ak súd zmenil spôsob výkonu trestu preradením odsúdeného do ústavu s iným stupňom strázenia.

Druhý oddiel

Výkon trestu v špecializovaných oddieloch

§ 80

Nástupný oddiel

(1) Nástupný oddiel sa zriaďuje v každom ústave okrem prípadov uvedených v § 78 ods. 2 zákona. Ak vzhľadom na počet alebo zloženie odsúdených nie je účelné zriadiť nástupný oddiel, zriadi sa nástupná cela alebo izba (ďalej len „nástupný oddiel“) s primeranou ubytovacou kapacitou. Nástupný oddiel je oddelený od ostatných ubytovacích priestorov v ústave.

(2) Odsúdený sa umiestni do nástupného oddielu ihneď po nástupe do výkonu trestu v určenom ústave. Dĺžka pobytu v nástupnom oddiele je spravidla sedem dní; ak je to účelné, možno odsúdeného ponechať v nástupnom oddiele aj dlhšie.

(3) Odsúdenému sa umožní, aby sa vykúpал, ostrihal a oholil, poskytne sa mu ústavný odev, bielizeň a obuv a podrobí sa potrebným hygienickým a protiepidemickým opatreniam, zdravotným úkonom a tiež sa mu umožní nadviazať písomný styk s osobami na slobode.

(4) Riaditeľ ústavu určí príslušníka zboru, ktorý oboznámi odsúdeného na nástupnom oddiele so zákonom, s touto vyhláškou a ústavným poriadkom. Odsúdenému sa umožní oboznámiť sa s prostredím ústavu, charakterom prác, ktoré sa v ústave alebo mimo ústavu vykonávajú, s možnosťami doplniť si vzdelanie alebo rekvalifikovať sa a s možnosťami trávenia voľného času v ústave.

(5) Pedagóg na nástupnom oddiele spolupracuje so sociálnym pracovníkom, ktorý najmä získava poznatky o sociálnej situácii a zisťuje možnosť vzniku sociálnych problémov odsúdeného. Zistené poznatky zaznamenáva do osobnej karty odsúdeného a u odsúdeného so sociálnymi problémami

založí kartu o sociálnej situácii. V prípade potreby pedagóg prizýva aj psychológa a ďalších špecialistov v ústave.

§ 81

Oddiel doživotných trestov

(1) Oddiel doživotných trestov sa zriaďuje v určenom ústave s maximálnym stupňom stráženia. Oddiel doživotných trestov je oddelený od ostatných ubytovacích priestorov odsúdených a je zabezpečovaný vnútorným bezpečnostným systémom. Vnútorné zariadenie cely je pripevnené k podlahe alebo ku stene.

(2) Do oddielu doživotných trestov sa odsúdený umiestňuje ihneď bez pobytu v nástupnom oddiele a do diferenciačnej podskupiny „D1“. Do diferenciačnej podskupiny „D2“ možno odsúdeného umiestniť po vykonaní časti trestu za podmienok ustanovených v odseku 4.

(3) V oddiele doživotných trestov odsúdený je oddelene umiestnený od ostatných odsúdených, nezaraďuje sa do aktivít organizovaných pre celý ústav, mimo cely sa pohybuje zásadne pod dozorom príslušníka zboru, ak je zaradený do práce, prácu vykonáva v cele, kde je ubytovaný, alebo v priestoroch oddielu určených na tento účel.

(4) Ak odsúdený dlhodobo plní program zaobchádzania, dodržiava ústavný poriadok a vykazuje pozitívne zmeny v postoji k trestnej činnosti a v hodnotovej orientácii, možno odsúdeného zaradiť do diferenciačnej podskupiny „D2“, ktorá je charakteristická zmiernením niektorých obmedzení výkonu doživotného trestu, najmä

- a) povolením pohybu vo vymedzenom priestore mimo cely,
- b) umožnením kontaktu s ostatnými odsúdenými v diferenciačnej podskupine „D2“,
- c) povolením návštevy priamym kontaktom,
- d) organizovaním skupinových aktivít,
- e) povolením účasti na vybraných aktivitách organizovaných pre celý ústav; odsúdený sa zúčastňuje na aktivitách zásadne pod priamym dozorom príslušníka zboru.

(5) O zaradení odsúdeného do diferenciačnej podskupiny „D2“ rozhoduje riaditeľ ústavu na základe návrhu pedagóga po prerokovaní v komisii.

(6) Pri zaobchádzaní s odsúdenými umiestnenými v oddiele doživotných trestov sa uplatňujú programy stabilizujúce fyzický a psychický stav. Pri programe zaobchádzania

- a) odsúdený sa nepodieľa na jeho určení,
- b) zdôrazňuje sa dodržiavanie režimu,
- c) odsúdený sa nepodieľa na organizácii a spravovaní oddielu,
- d) zaobchádzanie je zamerané najmä na dlhodobé udržiavanie stabilného psychického stavu, potlačanie negatívnych prejavov v správaní, posilňovanie pozitívnych osobnostných vlastností, vytváranie skutočného pohľadu na seba a na aktuálnu životnú situáciu,
- e) aktivity vo voľnom čase sú obmedzené, odsúdený je zapojený výhradne do aktivít, ktoré mu určí pedagóg, psychológ alebo psychiater,
- f) odsúdený sa ubytuje v cele.

§ 82**Oddiel špecializovaného zaobchádzania**

(1) Oddiel špecializovaného zaobchádzania sa zriaďuje v ústave so všetkými stupňami stráženia a s ubytovacou kapacitou spravidla pre 20 odsúdených. O zriadení alebo zrušení oddielu špecializovaného zaobchádzania rozhoduje generálne riaditeľstvo na návrh riaditeľa ústavu; súčasťou návrhu na zriadenie je projekt.

(2) V projekte sa určí účel a pôsobnosť oddielu špecializovaného zaobchádzania, návrh priestorových a materiálnych podmienok, vnútornej bezpečnosti, personálneho zabezpečenia a určia sa metódy a postupy plánované pri uskutočňovaní špecializovaného zaobchádzania s odsúdenými.

(3) Oddiel špecializovaného zaobchádzania sa zriaďuje pre odsúdených

- a) s duševným ochorením, poruchou osobnosti alebo inými závažnými psychickými problémami vyžadujúcimi špecializované zaobchádzanie,
- b) s problémami s adaptáciou na podmienky výkonu trestu,
- c) ktorým súd uložil ochranné liečenie.

(4) O umiestnení odsúdeného do oddielu špecializovaného zaobchádzania alebo zrušení umiestnenia rozhodne riaditeľ ústavu na návrh pedagóga, psychológa alebo psychiatra po predchádzajúcom prerokovaní v komisii.

(5) Pri zaobchádzaní s odsúdeným umiestneným do oddielu špecializovaného zaobchádzania podľa odseku 3 písm. a) sa uplatňuje najmä program intenzívnej liečebno-výchovnej starostlivosti, kde

- a) odsúdený plní program zaobchádzania a zúčastňuje sa na organizácii a spravovaní oddielu; pritom sa prihliada na závažnosť stanovenej diagnózy a jeho psychický stav,
- b) zaobchádzanie s odsúdeným je zamerané na jeho psychický stav a odstránenie problémov vo výkone trestu,
- c) režim a organizácia aktivít sú prispôsobené osobnostným vlastnostiam odsúdených, psychickému stavu a liečbe,
- d) uplatňujú sa špeciálno-pedagogické, poradenské a terapeutické metódy a skupinové a individuálne formy práce; ak to podmienky v ústave umožňujú a ak sa tým zlepší psychický stav odsúdeného, môže byť zaradený do práce na pracovisku v ústave,
- e) odsúdený sa podľa psychického stavu môže zúčastňovať na aktivitách organizovaných pre celý ústav.

(6) Za odsúdeného podľa odseku 3 písm. b) sa považuje odsúdený,

- a) ktorý nemá osvojené základné hygienické návyky a sociálne zručnosti,
- b) ktorého intelektové schopnosti sa pohybujú v pásme subnormy a nižšie,
- c) ktorý pre osobnostné vlastnosti nie je schopný vykonávať trest mimo špecializovaného oddielu,
- d) u ktorého pre fyzické danosti a osobnostné vlastnosti možno predpokladať, že bude zneužívaný odsúdenými.

(7) Pri zaobchádzaní s odsúdeným umiestneným do oddielu špecializovaného zaobchádzania podľa odseku 6 sa uplatňuje ochranný program zaobchádzania, v rámci ktorého

- a) odsúdený sa nezúčastňuje na jeho určení a zúčastňuje sa na organizácii a činnosti oddielu; pritom sa prihliada na úroveň jeho intelektových schopností a zručností,
- b) zaobchádzanie je zamerané na nácvik hygienických návykov, sociálnych zručností, vytváranie pracovných návykov a zodpovednosti,
- c) časový rozvrh dňa a organizácia aktivít sú prispôsobené osobnostným vlastnostiam odsúdených, intelektovým schopnostiam a sociálnym zručnostiam,
- d) uplatňujú sa špeciálno-pedagogické, poradenské, skupinové a individuálne formy práce,
- e) odsúdeného možno zaradiť do práce na pracovisku v ústave, ak to podmienky v ústave umožňujú a odsúdený má na to predpoklady.

(8) Pri zaobchádzaní s odsúdeným umiestneným do oddielu špecializovaného zaobchádzania podľa odseku 3 písm. c) sa uplatňujú metódy a prostriedky určené na vykonávanie ochranného liečenia, ako i ustanovený liečebný poriadok.

(9) Na oddiele špecializovaného zaobchádzania sa zriaďuje miestnosť pre terapeutickú činnosť a môže sa zriadiť aj dekompenzačná cela pre agresívneho odsúdeného.

(10) Odsúdenému, ktorý bol umiestnený v špecializovanom oddiele a pominuli dôvody na takéto umiestnenie, sa určí diferenciačná skupina podľa kritérií určených pre vnútornú diferenciáciu.

Výkon ochranného liečenia

§ 83

(1) Ochranné liečenie sa počas výkonu trestu vykonáva ambulantným alebo ústavným spôsobom v určenom psychiatrickom oddelení v ústave a nemocnici pre obvinených a odsúdených (ďalej len „psychiatrické oddelenie“).

(2) Počas výkonu trestu možno vykonať dobrovoľné protialkoholické liečenie a protitoxikomanické liečenie v určenom psychiatrickom oddelení.

(3) Druhy ochranného liečenia sú

- a) psychiatrické ochranné liečenie,
- b) protitoxikomanické ochranné liečenie,
- c) protialkoholické ochranné liečenie,
- d) sexuologické ochranné liečenie,
- e) ochranné liečenie patologického hráčstva.

§ 84

(1) Ochranné liečenie sa začne čo najskôr po nástupe do výkonu trestu s prihliadnutím na kapacitné možnosti psychiatrického oddelenia, a ak to zdravotný stav odsúdeného umožňuje.

(2) Ochranné liečenie sa u odsúdeného vykoná, ak bolo uložené popri treste a do konca výkonu trestu zostávajú najmenej u

- a) psychiatrického ochranného liečenia 2 mesiace,
- b) protitoxikomanického ochranného liečenia 5 mesiacov,
- c) protialkoholického ochranného liečenia 5 mesiacov,
- d) sexuologického ochranného liečenia 3 mesiace,

e) ochranného liečenia patologického hráčstva 5 mesiacov.

(3) Ak boli odsúdenému uložené viaceré druhy ochranného liečenia, vykonávajú sa v tomto poradí:

- a) psychiatrické ochranné liečenie,
- b) sexuologické ochranné liečenie,
- c) protitoxikomanické ochranné liečenie,
- d) protialkoholické ochranné liečenie,
- e) ochranné liečenie patologického hráčstva.

§ 85

(1) Riaditeľ ústavu a riaditeľ nemocnice pre obvinených a odsúdených zabezpečia, aby bol psychiatrickému oddeleniu bez zbytočného odkladu predložený zoznam odsúdených, ktorým bol nariadený výkon ochranného liečenia. V zozname sa vyznačí aj predpokladaný termín podmieneného prepustenia a dátum ukončenia výkonu trestu.

(2) Psychiatrické oddelenie oznámi ústavu alebo nemocnici pre obvinených a odsúdených, v ktorom odsúdený vykonáva trest, termín prijatia odsúdeného na výkon ochranného liečenia.

(3) Zdravotnícke zariadenie ústavu, v ktorom odsúdený vykonáva trest, zabezpečí pred umiestnením odsúdeného na protialkoholické alebo protitoxikomanické ochranné liečenie jeho interné vyšetrenie; v prípade protitoxikomanického alebo sexuologického ochranného liečenia aj vyšetrenie na sexuálne prenosné choroby.

(4) Ak sa pri psychiatrickom vyšetrení zistí, že odsúdený nie je spôsobilý z dôvodov duševnej choroby alebo poruchy podrobiť sa ochrannému liečeniu, oznámi riaditeľ ústavu túto skutočnosť súdu, ktorý výkon ochranného liečenia nariadil, a k oznámeniu pripojí lekársku správu; rovnopis oznámenia zašle príslušnému psychiatrickému oddeleniu.

§ 86

(1) Ochranné liečenie je organizované a vykonávané tak, aby sa nenarušil účel výkonu trestu.

(2) Pri výkone ústavného psychiatrického a sexuologického ochranného liečenia sa odsúdený nezaraďuje do práce; potvrdenie o dočasnej práceneschopnosti vystaví zdravotnícke zariadenie ústavu, v ktorom odsúdený vykonáva trest.

(3) Pri výkone ústavného alebo ambulantného protialkoholického a protitoxikomanického ochranného liečenia, ambulantného psychiatrického, sexuologického ochranného liečenia a ochranného liečenia patologického hráčstva môže byť odsúdený zaradený do práce; o jeho zaradení rozhoduje riaditeľ ústavu v súlade s určenou zdravotnou klasifikáciou pre spôsobilosť na prácu.

(4) Riaditeľ ústavu, v ktorom sa ochranné liečenie vykonáva, oznámi súdu, ktorý ochranné liečenie uložil, kedy sa začalo s výkonom ochranného liečenia.

§ 87

(1) Odsúdený, ktorému bolo uložené ambulantné ochranné liečenie alebo bolo na také zmenené, môže vykonávať ambulantné ochranné liečenie v ústave, ak v ňom pracuje psychiater; v takom prípade sa v ochrannom liečení pokračuje podľa pokynov psychiatrického oddelenia v spolupráci s psychiatrom príslušného ústavu. Ak je predpoklad, že opakovaná hospitalizácia na psychiatrickom oddelení posilní terapeutický efekt, môže byť odsúdený s prerušeným ústavným ochranným

liečením prijatý na preliečovací pobyt. Riaditeľ príslušného ústavu oznámi súdu, ktorý ochranné liečenie uložil, prijatie a prepustenie odsúdeného z preliečovacieho pobytu.

(2) Pred ukončením ochranného liečenia spôsobom podľa odseku 1 je odsúdený premiestnený z ústavu, v ktorom vykonáva trest, na psychiatrické oddelenie.

§ 88

(1) Ak počas výkonu trestu boli splnené podmienky na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia, podá psychiatrické oddelenie súdu, v obvode ktorého sa ochranné liečenie vykonáva, návrh na zmenu spôsobu jeho výkonu a správu o priebehu a dosiahnutom výsledku ochranného liečenia (ďalej len „správa“); návrh podá tak, aby súd mohol o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia rozhodnúť ešte pred prepustením z výkonu trestu.

(2) Ak nemožno zabezpečiť, aby sa o návrhu na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia rozhodlo z dôvodu predčasného prepustenia z výkonu trestu, podá riaditeľ ústavu na podnet psychiatrického oddelenia bez zbytočného odkladu návrh súdu, v obvode ktorého sa ochranné liečenie vykonáva.

§ 89

(1) Ak pominuli dôvody na ďalšie trvanie ochranného liečenia, spracuje psychiatrické oddelenie správu; správu riaditeľ ústavu zašle súdu, v obvode ktorého sa ochranné liečenie vykonáva.

(2) Po doručení rozhodnutia o prepustení z ochranného liečenia je odsúdený premiestnený z psychiatrického oddelenia na ďalší výkon trestu do príslušného ústavu.

§ 90

(1) Pred prepustením odsúdeného z výkonu trestu vypracuje psychiatrické oddelenie správu, ktorá musí obsahovať

- a) dĺžku trvania ochranného liečenia,
- b) údaje o priebehu a výsledku ochranného liečenia,
- c) návrh spôsobu výkonu ochranného liečenia po prepustení odsúdeného z výkonu trestu, ak u odsúdeného trvajú dôvody na ďalší výkon ochranného liečenia.

(2) Správu podá riaditeľ ústavu najneskôr jeden mesiac pred predpokladaným ukončením výkonu trestu, ak ide o psychiatrické a sexuologické ochranné liečenie, a najneskôr tri mesiace, ak ide o protialkoholické, protitoxikomanické ochranné liečenie a ochranné liečenie patologického hráčstva, súdu, v obvode ktorého sa ochranné liečenie vykonáva. V prípade predčasného ukončenia výkonu trestu zabezpečí riaditeľ ústavu bez zbytočného odkladu odoslanie osobného spisu vrátane sprievodného zdravotného záznamu odsúdeného na psychiatrické oddelenie v ústave, v ktorom odsúdený vykonával ochranné liečenie. Psychiatrické oddelenie zašle správu v dvoch vyhotoveniach spolu s nariadením výkonu ochranného liečenia bezodkladne súdu, v obvode ktorého sa ochranné liečenie vykonáva. Osobný spis vrátane sprievodného zdravotného záznamu sa vráti ústavu, z ktorého bol odsúdený prepustený.

(3) Ak súd rozhodol o pokračovaní ústavného ochranného liečenia po prepustení z výkonu trestu v zdravotníckom zariadení alebo na takýto spôsob výkonu ochranného liečenia zmenil, postupuje sa podľa osobitného predpisu.¹⁷⁾ Prepravu odsúdeného z ústavu do zdravotníckeho zariadenia zabezpečí ústav v súčinnosti so súdom, ktorý ochranné liečenie nariadil.

(4) Ak súd rozhodol o prerušení výkonu trestu a nariadil umiestnenie odsúdeného v detenčnom ústave alebo ak súd rozhodol o umiestnení odsúdeného do detenčného ústavu po výkone trestu,¹⁸⁾ ústav postupuje primerane ako v odseku 3.

§ 91

O každom vykonanom ochrannom liečení psychiatrické oddelenie vypracuje podrobnú lekársku správu, ktorá obsahuje údaje o priebehu a výsledkoch ochranného liečenia; správu založí do sprievodného zdravotného záznamu odsúdeného.

§ 92

Oddiel s bezpečnostným režimom

(1) Oddiel s bezpečnostným režimom sa zriaďuje s ubytovacou kapacitou spravidla pre 10 odsúdených. Ak nie je predpoklad ubytovaciu kapacitu naplniť a v ústave je odsúdený spĺňajúci kritériá pre umiestnenie do oddielu s bezpečnostným režimom, zriadi sa cela s bezpečnostným režimom umiestnená v oddelenom priestore alebo na návrh riaditeľa ústavu premiestni generálne riaditeľstvo odsúdeného do iného ústavu, kde je oddiel s bezpečnostným režimom zriadený. O zriadení alebo zrušení oddielu s bezpečnostným režimom rozhoduje generálne riaditeľstvo na návrh riaditeľa ústavu; súčasťou návrhu na zriadenie je projekt.

(2) Odsúdený umiestnený do oddielu s bezpečnostným režimom sa ubytuje do jednomiestnej alebo dvojmiestnej cely. Cela je vybavená rádioprijímačom a odsúdenému možno povoliť, aby mal na cele vlastný televízny prijímač alebo televízny prijímač môže inštalovať ústav. Na sledovanie televízneho vysielať sa spravidla využíva miestnosť určená na tento účel. Chodba a v prípade potreby aj iné priestory oddielu sú zabezpečené kamerovým systémom. Cela je vybavená privolávacím signalizačným zariadením. Vnútorne zariadenie cely je pripevnené k podlahe alebo ku stene. V oddiele vykonáva nepretržitú službu príslušník zboru, ktorý kontroluje pohyb a činnosť odsúdeného.

(3) O umiestnení odsúdeného do oddielu s bezpečnostným režimom alebo zrušení umiestnenia rozhodne riaditeľ ústavu na návrh pedagóga alebo úseku preventívno-bezpečnostnej služby a po predchádzajúcom prerokovaní v komisii.

(4) V oddiele s bezpečnostným režimom

- a) cela sa vždy uzamyká,
- b) odsúdený sa nepodieľa na určení programu zaobchádzania a samospráva sa nezriaďuje,
- c) pri zaobchádzaní sa zdôrazňuje bezpečnostné hľadisko a režim,
- d) odsúdený môže byť zaradený do práce len na pracovisko osobitne zriadené na tento účel; v takom prípade pridelenú prácu vykonáva v cele,
- e) záujmovú činnosť odsúdený vykonáva len v cele a na základe povolenia pedagóga,
- f) vybrané televízne programy môže sledovať spravidla len v kultúrnej miestnosti a s povolením pedagóga; ak je televízny prijímač umiestnený v cele, inštaluje sa technické zariadenie umožňujúce jeho ovládanie,
- g) obmedzenia sa uplatňujú aj v zdravotníckom zariadení,
- h) zaobchádzanie je zamerané najmä na potlačanie negatívnych prejavov v správani,
- i) disciplinárny trest umiestnenia do uzavretého oddielu sa vykonáva zásadne oddelene od ostatných odsúdených.

(5) Riaditeľ ústavu najmenej raz za šesť mesiacov preskúmava opodstatnenosť umiestnenia odsúdeného do oddielu s bezpečnostným režimom na základe hodnotenia správania, odporúčania psychologického alebo psychiatrického vyšetrenia a bezpečnostných rizík.

(6) Ustanovenia odsekov 3 až 5 sa nevzťahujú na odsúdených uvedených v § 82 zákona.

§ 93

Osobitný oddiel

(1) Osobitný oddiel sa zriaďuje podľa potreby v určenom ústave; o zriadení alebo zrušení oddielu rozhoduje generálne riaditeľstvo.

(2) Na zabezpečenie zákonných podmienok výkonu trestu v osobitnom oddiele vypracuje generálne riaditeľstvo projekt obsahujúci technické, bezpečnostné a organizačné podmienky.

§ 94

Uzavretý oddiel

(1) Uzavretý oddiel sa zriaďuje v každom ústave. Uzavretý oddiel pozostáva z ciel disciplinárnych trestov, zo služobnej miestnosti a z miestnosti na odloženie vecí odsúdených umiestnených v celách uzavretého oddielu. Ak v ústave nemožno zriadiť uzavretý oddiel, zriadia sa cely disciplinárnych trestov umiestnené v oddelenom priestore. Chodba a v prípade potreby aj iné priestory oddielu sú zabezpečené kamerovým systémom. Cely sú vybavené signalizačným zariadením.

(2) Vnútorne zariadenie v cele uzavretého oddielu je pripevnené k podlahe alebo ku stene. Cely sú zriaďované pre dvoch, najviac pre štyroch odsúdených. Cely sú vybavené lôžkom, stoličkou, stolíkom, poličkou na uloženie vecí, umývadlom s pitnou vodou, hygienickým zariadením, elektrickým osvetlením a signalizačným zariadením. V čase vyhradenom na spánok sa odsúdenému poskytne matrac, podhlavník, prikrývka a lôžková bielizeň.

(3) Odsúdenému umiestnenému v uzavretom oddiele sa určí jednotný ústavný výstroj a povolí sa mu ponechať si základné potreby osobnej hygieny a ďalšie potreby osobnej hygieny, základné potreby na korešpondenciu a potreby na stravovanie. Odsúdenému sa umožní čítať dennú tlač a časopisy, ak ich má predplatené podľa § 35 ods. 1 zákona, čítať vlastné knihy alebo knihy z knižnice, ak ich mal pri sebe pri umiestnení do uzavretého oddielu.

(4) Odsúdený vykonávajúci disciplinárny trest podľa § 52 ods. 2 písm. f) a g) zákona môže byť v cele umiestnený sám, ak sú na to bezpečnostné dôvody alebo ak nie sú vo výkone tohto disciplinárneho trestu súčasne aspoň dvaja odsúdení.

(5) Kontrolu pohybu a činnosti odsúdeného počas výkonu disciplinárneho trestu vykonáva určený príslušník zboru.

§ 95

Oddiel odsúdených so zdravotným postihnutím

(1) O zriadení oddielu odsúdených so zdravotným postihnutím v ústave rozhoduje generálne riaditeľstvo. Oddiel sa zriaďuje v nemocnici pre obvinených a odsúdených a podľa počtov odsúdených so zdravotným postihnutím, potrieb ústavov a rozhodnutia generálneho riaditeľstva, aj v určenom ústave.

(2) O umiestnení odsúdeného do oddielu so zdravotným postihnutím rozhoduje generálne riaditeľstvo na návrh a po vyšetrení zdravotného stavu v nemocnici pre obvinených a odsúdených;

súčasťou návrhu je lekárska správa odôvodňujúca umiestnenie. Do oddielu odsúdených so zdravotným postihnutím sa umiestni odsúdený podľa § 84 ods. 1 zákona.

(3) Pri zaobchádzaní s odsúdeným umiestneným do oddielu odsúdených so zdravotným postihnutím

- a) vonkajšia a vnútorná diferenciácia sa uplatňuje podľa stupňa a závažnosti zdravotného postihnutia a kriminálneho narušenia odsúdeného,
- b) odsúdenému sa umožní podieľať na určení programu zaobchádzania, pri ktorom sa prihliada na jeho zdravotné postihnutie,
- c) režim a organizácia aktivít sú prispôsobené zdravotným obmedzeniam odsúdených, najmä stupňa a závažnosti zdravotného postihnutia,
- d) zaobchádzanie sa môže uskutočňovať formou komunitného systému a samosprávy,
- e) dôraz sa kladie na poradenstvo v rámci zaobchádzania a režim,
- f) zaobchádzanie je zamerané najmä na obmedzenia vyplývajúce zo zdravotného postihnutia, posilňovanie pozitívnych osobnostných vlastností, vytváranie reálneho obrazu o sebe, nácvik sociálnych zručností, zvyšovanie morálneho a právneho vedomia a prosociálnosť, hodnotovú orientáciu, sebarealizáciu a vytváranie zdravého sebavedomia,
- g) odsúdenému sa umožní s prihladenutím na jeho zdravotné postihnutie rozvíjať a rozširovať okruh záujmov, zúčastňovať sa osvetových, kultúrnych, vzdelávacích a športových aktivít, ak to podmienky ústavu umožňujú,
- h) odsúdený môže byť zaradený do práce na vhodné pracovisko, ak je v nemocnici pre obvinených a odsúdených alebo v ústave zriadené; do práce sa zaradí na návrh lekára alebo s jeho súhlasom, ak odsúdený požiadal o zaradenie,
- i) podľa pokynov lekára sa vykonáva liečebno-preventívna a rehabilitačná starostlivosť; na vychádzkach sa odsúdený zúčastňuje na odporúčanie lekára.

(4) Premiestnenie z oddielu odsúdených so zdravotným postihnutím do oddielu s príslušnou diferenciačnou skupinou môže navrhnúť riaditeľ nemocnice pre obvinených a odsúdených po predchádzajúcom posúdení lekárskou poradnou komisiou, ak odsúdený už nevyžaduje sústavnú liečebno-preventívnu a rehabilitačnú starostlivosť, z dôvodu, že

- a) podľa rozhodnutia príslušného orgánu bolo zrušené zníženie pracovnej schopnosti,
- b) liečebno-preventívnu a rehabilitačnou starostlivosťou bolo dosiahnuté zlepšenie zdravotného stavu, ktoré obnovilo jeho pracovnú schopnosť,
- c) liečebno-preventívnu a rehabilitačnou starostlivosťou bolo dosiahnuté zlepšenie, ktoré umožňuje umiestnenie medzi odsúdených bez zdravotného postihnutia.

§ 96

Výstupný oddiel

(1) Výstupný oddiel sa zriaďuje v ústavoch so všetkými stupňami stráženia; ubytovacia kapacita oddielu je spravidla desať odsúdených. Ak v ústave nie je predpoklad ubytovacieho kapacity naplniť, výstupný oddiel sa nezriadi. Ak ubytovacia kapacita nie je dlhodobo naplnená, oddiel sa zruší. O zriadení alebo zrušení výstupného oddielu rozhoduje riaditeľ ústavu. Súčasťou návrhu na zriadenie je projekt. Výstupný oddiel musí byť oddelený od ostatných ubytovacích priestorov ústavu.

(2) Účelom výstupného oddielu je pripraviť odsúdeného na podmienky po prepustení z výkonu trestu. Odsúdenému sa umožní získať potrebné informácie a praktické zručnosti a zručnosti

uľahčujúce návrat do života po prepustení z výkonu trestu. V zaobchádzaní sa uprednostňuje individuálny prístup.

(3) Do výstupného oddielu sa odsúdený umiestni spravidla šesť mesiacov pred jeho očakávaným prepustením z výkonu trestu.

(4) Z výstupného oddielu sa premiestni odsúdený, ktorý svojím správaním, prístupom k plneniu programu zaobchádzania, plneniu povinností a stanovených úloh narúša organizovanú činnosť na oddiele; ak sa také správanie odsúdeného zistí až počas jeho umiestnenia vo výstupnom oddiele, odsúdený sa umiestni späť na oddiel príslušnej diferenciacnej skupiny alebo príslušný špecializovaný oddiel; rovnako sa postupuje u odsúdeného, ktorý zneužil zmiernenia výkonu trestu uvedené v odseku 7.

(5) O umiestnení odsúdeného do výstupného oddielu rozhoduje riaditeľ ústavu na návrh pedagóga a odporúčanie komisie; rovnako sa postupuje aj pri jeho premiestnení z výstupného oddielu. Umiestnenie odsúdeného do výstupného oddielu nie je dôvodom na vyradenie z práce; ak je to účelné, možno odsúdeného zaradiť do práce na iné pracovisko.

(6) Vo výstupnom oddiele sa pre odsúdených zriaďujú aj priestory pre samoobslužné činnosti, najmä prípravu jedla, stolovanie, pranie, sušenie, žehlenie odevu a bielizne. Odsúdení sa vo výstupnom oddiele spravidla ubytujú v dvojmiestnych až štvormiestnych izbách s primeranou individuálnou úpravou.

(7) Na zmiernenie obmedzení výkonu trestu a s cieľom plniť úlohy oddielu uvedené v odseku 2 sa odsúdenému môže povoliť, aby

- a) telefonoval bez obmedzenia,
- b) navštívil kultúrne, osvetové a športové aktivity mimo ústavu za účasti pedagóga,
- c) prijímal návštevy blízkych osôb najmenej raz za dva týždne, a to zásadne priamym kontaktom; pritom môže používať vlastný odev,
- d) navštívil blízke osoby mimo ústavu na čas najviac 24 hodín spravidla raz za dva mesiace; odsúdený sa môže pohybovať iba v určenom mieste uvedenom v povolení na opustenie ústavu; to neplatí, ak ide o odsúdeného v maximálnom stupni strázenia,
- e) podľa § 85 ods. 3 zákona opustil ústav na účel udržania, zintenzívnenia alebo nadviazania rodinných vzťahov, riešenia aktuálnych sociálnych problémov a praktického nácviku niektorých sociálnych zručností.

(8) Pri zaobchádzaní s odsúdeným umiestneným do výstupného oddielu

- a) sa činnosť organizuje prostredníctvom zásad komunitného systému a samosprávy a odsúdený sa aktívne podieľa na programe zaobchádzania,
- b) dôraz sa kladie na poradenstvo, nácvik sociálnych zručností, na pracovné uplatnenie a zintenzívnenie kontaktu s pôvodným sociálnym prostredím, ak pozitívne vplývalo na odsúdeného,
- c) aktivity, do ktorých je odsúdený zapájaný, sú zamerané predovšetkým na poskytovanie potrebných praktických informácií o spoločenskom živote, najmä v sociálnej a právnej oblasti, o možnostiach ďalšieho vzdelávania a o možnostiach zamestnať sa,
- d) uplatňujú sa aktivity zamerané na záťažové situácie v súvislosti s prepustením z výkonu trestu.

Tretí oddiel**§ 97****Samospráva**

(1) Samosprávu odsúdených usmerňuje a kontroluje príslušný pedagóg a v otvorenom oddelení vedúci otvoreného oddelenia. Členovia samosprávy sa s pedagógom alebo vedúcim otvoreného oddelenia stretávajú najmenej raz za mesiac; zo stretnutia sa vyhotovuje záznam.

(2) Členovia samosprávy informujú najmenej raz za mesiac o svojej činnosti ostatných odsúdených.

(3) Do samosprávy sa volia odsúdení podľa § 86 ods. 2 zákona. Samosprávu tvoria predseda a členovia zodpovední za úsek

- a) zamestnávania, výkonu prác v ústave a výkonu prospešných prác mimo ústavu,
- b) kultúrno-osvetovej činnosti a vzdelávania,
- c) disciplíny a poriadku.

(4) Člen samosprávy zodpovedný za úsek zamestnávania a výkonu prác zastupuje odsúdených zaradených do práce, do výkonu prác v ústave a výkon prospešných prác mimo ústavu, pritom najmä

- a) predkladá návrhy, podnety, žiadosti a sťažnosti týkajúce sa zamestnávania, výkonu prác a výkonu prospešných prác mimo ústavu na zasadnutiach samosprávy,
- b) na pracovisku sa podieľa na organizácii plnenia pracovných úloh,
- c) podieľa sa na organizovaní odsúdených do odborného vzdelávania a rekvalifikačných kurzov,
- d) organizuje odsúdených do výkonu prác pre ústav, výkon prospešných prác mimo ústavu a vedie pomocnú evidenciu,
- e) podieľa sa na riešení otázok týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany pred požiarmi.

(5) Člen samosprávy zodpovedný za úsek kultúrno-osvetovej činnosti a vzdelávania zastupuje odsúdených pri zabezpečovaní a organizovaní kultúrno-osvetovej činnosti a vzdelávania, pritom najmä

- a) podieľa sa na zabezpečovaní a organizovaní besied, prednášok, kvízov a iných aktivít pre odsúdených,
- b) podieľa sa na organizovaní záujmových krúžkov a vzdelávacích aktivít, a ak je to vhodné, vedie záujmové krúžky,
- c) zhromažďuje materiály pre ústavný časopis, ústavné audiovizuálne relácie,
- d) podieľa sa na organizovaní a zabezpečovaní poriadku a disciplíny na vyučovaní, kontroluje dochádzku a zistené nedostatky predkladá pedagógovi na riešenie,
- e) podieľa sa na organizovaní športových podujatí a súťaží.

(6) Člen samosprávy zodpovedný za úsek disciplíny a poriadku najmä

- a) kontroluje dodržiavanie čistoty, poriadku a hygieny na oddiele a zistené nedostatky predkladá na riešenie samospráve a pedagógovi,
- b) organizuje s ostatnými členmi samosprávy so súhlasom pedagóga súfaže odsúdených, ktoré sú zamerané na držiavanie poriadku, čistoty a skultúrňovanie izieb, oddielu a ústavu; výsledky uverejňuje na nástenkách, v ústavnom časopise, reláciách a pedagógovi oznamuje ich výsledky,

c) organizuje riešenie nedostatkov zistených pri udržiavaní disciplíny a poriadku.

(7) Na úseku disciplíny a poriadku okrem členov samosprávy pôsobia aj vedúci izieb alebo ciel a služba z radov odsúdených, ktorých určí pedagóg; títo sa spolu s členom samosprávy zodpovedným za úsek disciplíny a poriadku podieľajú na zabezpečovaní poriadku, disciplíny, čistoty a hygieny vo všetkých priestoroch oddielu.

(8) Obsahom služby je koordinácia činnosti odsúdených so stanoveným režimom a časovým rozvrhom dňa. Odsúdený počas výkonu služby plní pokyny určeného príslušníka zboru vykonávajúceho službu v ubytovni odsúdených a úlohy vyplývajúce z povinností odsúdeného vykonávajúceho službu. Odsúdeného určeného do služby a za vedúceho izby alebo cely oboznámi s povinnosťami pedagóg, ktorý zabezpečuje aj jeho pravidelné preškoľovanie. Povinnosti odsúdeného vykonávajúceho službu a vedúceho izby alebo cely sa zverejnia na mieste prístupnom odsúdeným.

(9) Počas výkonu služby je odsúdený označený nápisom „Služba“. Formu označenia a spôsob nosenia určí riaditeľ ústavu alebo ním určený príslušník zboru.

(10) Odsúdený určený za vedúceho izby alebo cely usmerňuje činnosť odsúdených ubytovaných na izbe alebo cele tak, aby bol zabezpečený poriadok, čistota a časový rozvrh dňa. Samospráve oznamuje poruchy a nedostatky na izbe alebo cele, najmä hlási každé poškodenie inventára s uvedením mena a priezviska odsúdeného, ktorý škodu spôsobil.

Štvrtý oddiel

§ 98

Osobné údaje a odoberanie identifikačných znakov

(1) Osobné údaje odsúdeného podľa § 99 zákona sa zhromažďujú v elektronickej podobe v súbore evidencie väzňov s vyhradenými prístupovými právami. Okruh príslušníkov zboru a zamestnancov zboru, ktorí majú prístupové práva, určí generálny riaditeľ zboru. Vybrané údaje, ktoré sú nevyhnutné na bezprostrednú identifikáciu odsúdeného, sa uvedú aj v osobnom spise a osobnej karte odsúdeného.

(2) Odsúdený uvedie sledované údaje počas vyšetrenia v stredisku psychodiagnostickej a konzultačnej činnosti alebo pedagógovi a psychológovi v nástupnom oddiele v ústave a na ich overenie môže zbor využívať dostupné informačné zdroje. Získavanie vybraných fyzických, fyziognómických a biologických identifikačných znakov vykonáva osoba rovnakého pohlavia.

(3) Uverejňovať možno iba sumárne údaje v rozsahu niektorých identifikačných znakov, údajov a anamnestických údajov podľa § 99 zákona tak, aby nebolo možné identifikovať konkrétnu osobu.

TRETIA ČASŤ

PREPUSTENIE Z VÝKONU TRESTU

§ 99

Prepustenie z výkonu trestu

(1) V ústave sa s dvojmesačným predstihom vyhotovuje zoznam odsúdených, ktorí majú byť prepustení z výkonu trestu. Na základe zoznamu sa spracuje o každom odsúdenom oznámenie o nadchádzajúcom prepustení osoby z výkonu trestu, ktoré sa zašle príslušnému orgánu miestnej štátnej správy. Pri prepustení cudzincov a osôb bez štátnej príslušnosti sa postupuje podľa osobitného predpisu.¹⁹⁾

(2) Pred prepustením sa s každým odsúdeným vykoná pohovor, v ktorom sa poučí o povinnosti prevziať si bez zbytočného odkladu na príslušnom útvare Policajného zboru v mieste trvalého pobytu preukaz totožnosti a tiež sa poučí o zákonných podmienkach osvedčenia sa v skúšobnej dobe v prípade podmieneného prepustenia a zahľadania odsúdenia.

(3) Pri pohovore podľa odseku 2 sa odsúdený poučí o právach a povinnostiach uchádzačov o zamestnanie a o tom, že je v jeho záujme, aby sa najneskôr do troch dní dostavil k sociálnemu pracovníkovi príslušnému podľa miesta trvalého pobytu, k zamestnávateľovi alebo na úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.

(4) Po skončení pohovoru podľa odsekov 2 a 3 sa odsúdenému predloží na podpis vyhlásenie, že bol o skutočnostiach uvedených v predchádzajúcich odsekoch pri prepustení poučený a vydá sa mu potvrdenie o jeho prepustení.

(5) Pred prepustením sa odsúdenému umožní, aby sa osprchoval, oholil, vykoná sa lekárska prehliadka a vydajú sa mu osobné veci, doklady osobnej totožnosti a finančné prostriedky, ktoré má v úschove ústavu.

(6) Prepúšťanie odsúdených z výkonu trestu sa uskutočňuje v čase od 08.00 do 15.00 hodiny, a to aj tých odsúdených, ktorým sa trest skončí pred 08.00 hodinou nasledujúceho dňa.

ŠTVRTÁ ČASŤ

SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 100

Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia

(1) K návrhu na upustenie od výkonu zvyšku trestu podľa § 64 zákona sa vždy pripojí správa o zdravotnom stave odsúdeného vypracovaná lekárom a stanovisko generálneho riaditeľstva.

(2) Prostriedkami audiovizuálnej techniky sa na účely tejto vyhlášky rozumejú najmä fotoaparát, kamera, vysielacie a záznamové zariadenie a mobilný telefón.

(3) Pri zahladzovaní disciplinárneho trestu sa postupuje podľa tejto vyhlášky aj vtedy, ak bol disciplinárny trest uložený pred nadobudnutím jej účinnosti.

(4) Ak odsúdený samostatne opustí ústav z dôvodov uvedených v zákone, ústav postupuje podľa osobitného predpisu.²⁰⁾

§ 101

Účinnosť

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. januára 2006 okrem § 29 ods. 5, § 30 ods. 4, § 33 a § 37, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. júla 2007.

Daniel Lipšic v. r.

- 1) § 408 ods. 1 a 4 Trestného poriadku.
- 2) § 1 ods. 2 zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- 3) § 52 zákona č. 48/2002 Z. z.
- 4) § 47 ods. 2 Trestného zákona.
- 5) Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení zákona č. 562/2003 Z. z.
- 6) Zákon č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- 7) Zákon č. 576/2004 Z. z.
- 8) § 2 písm. a) zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- 9) Napríklad zákon č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia, vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 79/1997 Z. z. o opatreniach na predchádzanie prenosným ochoreniam v znení vyhlášky č. 54/2000 Z. z.
- 10) Napríklad zákon č. 29/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl (školský zákon) v znení neskorších predpisov.
- 11) Napríklad zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, zákon č. 34/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov.
- 12) § 5 ods. 1 písm. e) zákona č. 595/2003 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov.
- 13) Zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.
- 14) § 416 Trestného poriadku.
- 15) Zákon č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov.
- 16) § 47 ods. 2 Trestného zákona.
- 17) § 43 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 66/1992 Zb. o Spravovacom poriadku pre okresné a krajské súdy.
- 18) § 81 zákona č. 300/2005 Trestného zákona.
- 19) § 52 zákona č. 48/2002 Z. z.
- 20) § 408 ods. 5 Trestného poriadku.

